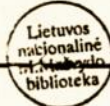

Europos LIETUVIS

Nr. 32 (1372)

Londonas, 1977 m. rugpjūčio 23 d.

XXXI metal

Europos lietuviai suartėjo

Studijų Savaitėje dalyvavo apie 170 mūsų tautiečių iš trijų kontinentų, atstovaudami vienuolikos valstybių lietuviškajai išeivijai.

Be jau anksčiau skelbtųjų paskaitų prelegentų, literatūros vakaro ir meninės programos dalyvių, Savaitėje dalyvavo tokie visiems žinomi lietuviai ir lietuviškosios veiklos veteranai kaip J. E. vysk. A. Deksnys, prel. P. Celičius, Vlko atstovas S. Lušys, J. Z. Glemžos, dr. J. Norkaitis, dr. J. Pečiulionytė, dr. Augėvičius, dr. K. Valteris, A. Veigel - Plechavičiūtė, M. P. Varkalos, T. Vidugiris ir daug daug kitų.

Turbūt etnografinė aplinkuma britų salos gyventojus įtaigoja niekuo ir niekada neskubėti. Jie paskutiniai keičia savo piktus ir matus į dešimtainę sistemą, paskutiniai įstoja į Europos Bendruomenę, paskutiniai pasaulyje vieną dieną pradės važiuoti dešiniąja keliu puse. Britų santūrumas per daugelį metų paveikė ir šios salos lietuviškąją išeiviją. Jie čia, pačioje saloje, judėjo, veikė, organizavosi, bet su tautiečiais Europos kontinente vis per daug nesuartėjo. Ir į ruošinąsias Studijų Savaites jie žiūrėjo šiek tiek skeptiškai, nesirūždami jose dalyvauti, arba dalyvaudavo labai negausiai.

Pagaliau atėjo eilė ir Britanijos lietuviams išsiųdinti — suruošti Studijų Savaitę savo saloje. Tos savaitės (ir anksčiau buvusios) tikslą gražiai nusakė patyręs moderatorius, Vasario 16 gimnazijos direktorius V. Natkevičius. Padėkotojas Savaitės rengėjams, iš kurių didžiausią darbo našta teko J. Vilčinskui, jis taip kalbėjo:

„I savaitės kviečiami visi gyvensnės dvasios lietuviai, nebūtinai tik intelektualai, nors, žinoma, jiems visų pirma šios savaitės skiriamos. Paskaitų pasiklausyti susirenka visi, kurie domisi lietuviška kultūra ir mokslu. Akademikams ir mokslininkams, ypač tiems, kurie emigracijos sąlygomis neturi galimybės dirbti mokslinį darbą, savaitės yra proga pasidalyti savo mokslo darbus su jų dalyviais. Jos tokiu būdu verčia juos bent retkarčiais įsigilinti į savo specialybę ir jos tema paskaityti paskaita. Tai prisideda prie jų kūrybinio darbo paskatos. Be abejo, savaitės centre yra mokslininkai, kurių visada keli savaitėje dalyvauja. — Savaitės pradininkai, prof. A. Maceina, prof. J. Brazaitis-Ambrasevičius, prof. Z. Ivinskis, prof. J. Grišius — jis ir šioje savaitėje dalyvauja — turėjo prieš akis prancūzų-katalikų socialines savaites — les semaines sociales — ypač garsėjusias tarp dviejų pasaulinių karų ir už Prancūzijos sienų. Šios savaitės turėjo ir visuomeninį charakterį. Ir mūsųos turi tikslo veikėją visuomenininką paskatinti žiūrėti į visuomeninį darbą rimtai, vengti improvizacijų, gilintis į visuomeninio gyvenimo problemas, jas pirma išgalvoti ir išdiskutuoti ir tik paskui nešti į visuomeninį gyvenimą. Studijų savaitės yra padariusios nepaprastos įtakos visam lietuvių emigrantų gyvenimui ta prasme, kad jos iš Europos buvo pameštos į Ameriką, ten jas ruošia įvairios organizacijos.“

Šių metų Studijų Savaitėje buvo daugiau nei ankstybesnėse akcentuojama visuomeniškai-politinė sritis. Tai atsitiko todėl, kad paskaitininkų tarpe buvo du dar, galima sakyti, lietuviškuoju oru tebekvėpuoją intelektualai — dr. A. Štromas ir rašytojas T. Venclova. Juodu, negalėdami laiko ir pastangų, gyvai perteikė dabartinės Lietuvos vaizdą ir apibūdino mūsų brolių pastangas išlikti lietuviams ir nusikratyti svetimojo jungo. (Jų paskaitos spausdinamos atskirai).

Gal naudingiausia ši savaitė buvo Britanijos lietuviams. Pirmoje eilėje jie užmezgė arba atnaujino su kitų kraštų tautiečiais malonias, šiltas pažintis, kurios, dirbant lietuviškąjį darbą, taip labai yra reikalingos. Savosios veiklos žydėjimo laikotarpįje Britanijos lietuviai sukūrė palyginti pakenčiamas sąlygas lietuviškam bei kultūriniam darbui: įsigijo L. Namus, Sodybą, įsteigė Nidos Knygų klubą, įsirengė spaustuve, leidžia laikraštį ir knygas. Šiuo metu, išeivijos gretoms retėjant, jie vieni patys ty sąlygų nebegali pilnai išnaudoti. Jiems yra būtina kitų kraštų, o ypač Europos, kultūrinė pagalba.

Reikia tikėtis, kad šioji londoniške Studijų Savaitė pramynė kelius į artimesnį bendradarbiavimą. Mūsų svečiai pamatė Britanijos lietuvių sąlygas ir darbo galimybes. Apsilankę vietoje, jie suprato glaudesnio bendradarbiavimo svarbą. Šis susibūrimas ne tik patiekė jos dalyviams daug dvasinio peno, bet juos taip pat suartino, apjungė į vieną Europos lietuvių šeimą. Džiaugdamiesi gerai pasisekusia 24-tąja Studijų Savaitė (tobulumui nėra ribų), nuoširdžiai tikimės susilaukti iš jos dalyvių artimesnio bendradarbiavimo ir naujų spaudos talkininkų.

J. Vikis

PASAULYJE

BRAZILŲ LAISKAS POPIEŽIUI

Ryšium su naujo Brazilijos ambasadoriaus Vatikane paskyrimu, prof. Plinio Correa de Oliveira, draugijos Brazilijos tradicijoms ir šeimų nuosavybei ginti pirmininkas, pasiuntė popiežiui laišką, kritiškai pasisakantį prieš Vatikano „detentų“ politiką. Be kita ko, tame laiške rašoma:

„Nuoširdūs santykiai tarp Vatikano ir Sovietų Sąjungos vyriausybės leidžia mums tikėti, kad Jūsų šventenybės įtaka galėtų padėti sustabdyti sovietų subversyvinę veiklą Brazilijoje ir visoje Lotynų Amerikoje. Ši veikla tarsi košmaras jaučiama Brazilijoje ir broliškuose kraštuose. Padėdamas pašalinti sovietų spaudimą, Jūsų šventenybė daug pagelbėtų sumažinti komunistų pavojų ir išvengti progų antikomunistiniams iššūkiams.“

Tame pačiame laiške profesorius mini komunistų žiaurumus Etiopijoje, Vietname ir kraštuose už geležinės uždangos, kuriuose „krikščionys verčiami grįžti į katakombų laikus“.

LAUKIAMA GERO DERLIAUS

Vakarų žemės ūkio ekspertai spėja, kad Sovietų Sąjungoje šiais metais tikimasi rekordinio javų derliaus. Iki rugpjūčio 1 d. jau buvo nuimta trečdalis javų (44,5 ml. ha). Nors „Pravda“ skundžiasi, kad tiksliniai kombainų, atėjus piūties metu, dar tebestovėjo neparuošti ir neatremontuoti, bet, esant palankiam orui, tikimasi derlių laiku nuimti.

Tik Baltarusijoje ir Baltijos valstybėse dėl nelauktai didelio lietaus javų derlius esąs gerokai nukentėjęs. Tai neatsiliepia į bendrąją krašto padėtį, nes šiuose kraštuose gaunama tikrai 3-4% Sovietų S-gos grūdų.

PRANCŪZŲ LEKTUVAI MASKVOJE

Beveik nepastebėtas Prancūzijos karo aviacijos penkių dienų vizitas Maskvoje sukėlė tam tikrą neramumą Nato valstybių tarpe. Naikintuvų Mirage F-1 grupė, vadovaujama brig. generolo de Montrolay, su 50 lakūnų pakelėje buvo sustojusi Varšuvoje. Panašų pakvietimą buvo gavusi ir britų aviacijos vadovybė, bet saugumo sumetimais nuo jo atsisakė. Prieš tai prancūzų karo laivai lankėsi Murmanske, kur yra sutelkta apie 70% Sovietų laivyno.

TRUKSTA VALIUTOS

Dėl Sovietų spaudos gąsdinimų, kad jie nutrauks prekybą su JAV, jį prezidento Carterio administracija nebaigs reikalau-

ti žmogaus teisių, amerikiečiai per daug nebūkštuoja. Oficialūs JAV valdžios sluoksniai teigia, kad ne propaganda, o valiutos trūkumas yra tikrasis prekybos stabdis. Tuo metu, kai Sovietų S-ga užperka milžiniškus grūdų ir technikos įrengimų kiekius, jie iš savo pusės mažai ką gali pasiūlyti mainais. Pvz. praėjusiais metais Amerika importavo iš Sov. S-gos prekių už £124 milijonus, o eksportavo — už £1.325 mil. Toks prekybos balansas pralenkia net mažytę Belgiją, kuri tuo pačiu metu eksportavo į JAV prekių už £650 mil., o įsivežė už £1.700 mil.

Skaičiuojama, kad Sovietų S-gos skolos Amerikos privatiems bankams siekia apie £8.333 milijonus. Visų Sovietų bloko kraštų skolos Vakarų bankams yra apie £28 bilijonai.

DAUG SUGENDA ŽUVIES

Sovietų Sąjunga turi didžiausią pasaulyje žvejybos laivyną — 4.500 laivų, siekiančių 7 mil. tonazą. 1975 m. sovietų žvejai pagavo 10.500.000 tonų žuvies, iš kurios tik 50% buvo suvartota žmonių maistui. Likusioji žuvis sugedo. Tos sugedusios žuvies jie turėjo penkis kartus daugiau, negu britų žvejai iš viso jos pagauta. Apie 60% žuvies sovietai pagauta dabar draudžiamose 200 mylių zonoje. Jeigu jie laikysis nustatytų taisyklių, tai pagautos žuvies kiekis per metus turės sumažėti 3,5-4 mil. tonų.

Žuvies sugedimo priežastys nurodomos šios: stoka tinkamų priemonių pagautam kiekiui transportuoti, stoka šaldytuvų uostuose, dideli atstumai nuo žvejybos uostų iki didžiųjų žuvies suvartojimo centrų (miestų). Netobula esanti ir žvejybos sistema. Žvejų laivams esą kiekvieną kartą nurodyta, kiek jie turi išbūti jūroje, neatsižvelgiant į tai, ar laivas jau seniai pripildytas, ar pagauta tik dalis numatyto kiekio.

LENINO PAVEIKSLAI

Spaudos žiniomis, Danijos žvejai praejusiais metais ištraukė iš jūros aklinais uždarytą dėžutę. Joje rasta Lenino fotografijos, apie kurias iki šiol niekas nežinojo. Fotografijos darytos apie 1919 m. ir kiek vėliau.

PUBLIKA NEPRITARIA

Specialiai sudarytas smegenų trestas (Think Tank) po ilgo svarstymo pasiūlė britų vyriausybei panaikinti arba labai sumažinti British Council įstaigą, kuri palaiko kultūrinius ryšius su užsieniais. Taip pat pasiūlyta žymiai apkarpyti BBC radijo užsienio laidas. Britų didžioji spauda ir gyventojai laiškais redakcijoms labai griežtai pasisakė prieš tokią pasiūlymą.

Nori daugiau laisvės

Emigrantai iš Sovietų Sąjungos visada nurodo, kad jų atsiradimo Vakaruose priežastis yra ieškojimas laisvės. Dėl tos laisvės jie palieka savo gimtąjį kraštą ir persikelia į plačiai išgarsintus Vakarus. Pasirodo, kad ne visi yra atrastąją laisvę patenkinti ir norėtų jos turėti daugiau.

„The Times“ (rugp. 9 d.) išspausdino sovietinio emigranto Valentino Prussakovo straipsnį, kuriame jis skundžiasi dėl tos laisvės nepakankamumo. Išgyvenęs Amerikoje trejus metus, jis sakosi patyręs, kad tie sovietiniai emigrantai, kurie, atlikę propagandinę misiją prieš Sovietų Sąjungoje esančias negeroves, nori pradėti kultivuoti rusiškąją kultūrą, susiduria su nemažais sunkumais. Jis pateikia visą eilę pavyzdžių, rodančių, kad ir Amerikoje galima susilaukti nemalonių reakcijų, jei pradėsi glostyti katiną prieš plauką. Pvz. net rusų kalba leidžiamas laiškas „Novoje Ruskoje Slovo“ atsisakęs spausdinti kai kurias kritiškas apie dr. Sacharovo knygą „Mano kraštas ir pasaulis“ pastabas, parašytas straipsnio autoriaus, poeto Limonovo ir dailininko Bachaniano. Pagaliau 1975 m. rudenį jų laiškas išspausdins „The Times“. Po to laiško paskelbimo, rusiškojo laikraščio redaktorius tuoj atleides ten dirbusį Limonovą, o Prussakovui būvę pasakyta, kad jo kūrybai emigrantų spaudos durys yra akiai uždarytos. Šitokią žygį jis lygina su sovietų valdžios priemonėmis opozicinei spaudai pažaboti.

Toliau jis paminėja, kaip emigrantai žurnalistai, demonstravę prie „The New York Times“ įėjimo dėl jų rašinių nespausdinimo, būvę policijos paprašyti išsiskirstyti. O kai sovietiniai emigrantai (rašytojai ir menininkai) panorėję įsteigti draugiją, turėjusią tikslą leisti rusų kalba laikraštį bei žurnalą, organizuoti rusiškas radijo bei televizijos programas ir padėti naujai atvykstantiems emigrantams, tai ir po metų laukimo toji organizacija dar nebuvis įregistruota. O pas kai kuriuos tos organizacijos steigėjus būvę apsilankę net FBI agentai.

Suminėjęs tuos faktus, V. Prussakovas daro išvadą, kad ir Amerikoje, kaip ir Sovietų Sąjungoje, skersai žiūrima į tuos, kurie nešaukia garsiai apie esamas laisvės ir bando kritikuoti vieną ar kitą gyvenimo aspektą. Nors, žinoma, persekiojimo metodai, jeigu šitaip galima išsireikšti, yra skirtingi. Esą, emigrantai intelektualai Amerikoje turi pasitenkinti daline laisve, kurią jis vadina semi-freedom.

Nesiimant šio straipsnio autoriaus minčių kritikuoti ar ginti, vis dėlto reikia priminti faktą, kad atsirado labai įtakingas dienraštis, kuris tas jo mintis išspausdino. Ar būtų jis suradęs bent vieną sovietinį laikraštį, kuris būtų paskelbęs jo antitarybinę kritiką? V. Prussakovo straipsnis rodo, kad Vakaruose, ar bent Anglijoje, yra ne semi-freedom, o pilnutinė spaudos laisvė, kuria gali naudotis vietos gyventojai ir ateiviai.

PADĖKIME LIETUVIAMS KALINIAMS

Kas kada atlygins tas neatlyginamas skriaudas, kas sutramdys ir nubaus piktadarių nusikaltimus? Bronys Raila, BASTŪNO MAIŠTAS, 417psl.

Su Lietuvos okupacijos pirmąją dieną prasidėjo lietuvių tautos tragedija. Lietuvos grupės Helsinkio susitarimų vykdymui remti (T. Venclova, tėv. K. Garuckas, O. Lukauskaitė-Poškienė, V. Petkus, E. Finkelšteinas) manifesto teigimas, kad „dabartinį Lietuvos statusą nulėmė TSRS kariuomenės įėjimas į jos teritoriją 1940 m. birželio 15 d.“ yra drąsus ir teisingas. Lietuvių tauta yra svetimos jėgos nušalinta nuo Lietuvos valstybės valdymo. Su pirmąja okupacijos diena pradėtas ir mūsų tautos genocidas. Vien tik pirmaisiais metais daugiau kaip 34.000 Lietuvos gyventojų išvežta į SS kalėjimus, į jos šiaurinius Europos ir Sibiro plotus.

Antrą kartą okupavusi Lietuvą, SS garbėjo ne tik žudynėmis, bet ir masiniais lietuvių išvežimais į Gulago salyną badui, sunkiems darbams ir lėtai mirčiai. Tik maža dalis stipriųjų išliko. Dalelei iškankintųjų leista grįžti į Lietuvą.

Jau seniai pasibaigė karas. Tačiau ir šiandien svetimieji suimtinėja ir laiko kalėjimuose bei lageriuose tūkstančius lietuvių patriotų vien todėl, kad jie yra lietuviai, nori laisvos ir nepriklausomos Lietuvos arba nori likti ištikimi savo religijai.

Laisvieji lietuviai! Turime žinių iš savo giminių, draugų ar pažįstamų apie Sovietų kankinamus lietuvius. Neslėpkime jų duomenų. Neprisidėkime prie užmaršties tų, kurie, nežinomi, kenčia Rusijos Gulago salyne.

Tikslas žinias siųskime adresu: VLIK-as, 29 West 57 Street, New York, New York 10019.

Tos žinios gali palengvinti kankinamųjų likimą. Reikalui esant, žinių šaltinis bus laikomas paslaptyste. (ELTA)

Septynios DIENOS

— Naftos gamyba Sovietų S-goje siekia 10.400.000 statinių per dieną. Apie trečdalis šio kiekio gaunama iš naujųjų vakarinio Sibiro šaltinių.

— Naująją JAV neutrono bombą „Pravda“ pavadino „velnio žaislu“.

— Egipto aukščiausio teismo narys So-mail Assim Dia Londone nubautas 300 sv. už apsigimimą krautuvėje.

— Sovietų Sąjungoje pradėta gaminti nauji prabanginiai automobiliai Gaz-14 su oro vėsinimais ir stereo muzika. Greitis — 110 mylių per valandą.

— Ukrainiečių kilmės londoniškis studentas Andrius Klymčuk (21 m.) rugpjūčio 1 d. buvo suimtas Lvoje, kur jis buvo atvykęs aplankyti savo giminių. KGB kaltina už priešsovietinės literatūros ir filmų platinimą, nors Helsinkio aktas garantuoja pasikeitimą informacijomis.

— Britų Labour partija pakvietė Prancūzijos ir Italijos komunistus dalyvauti savo konferencijoje, kuri įvyksta ateinančią mėnesį Brighton.

— Žeminių kviečių derlius Anglijoje šiemet yra labai geras. Vidutinis derlius siekia apie 62,5 dvig. centnerių (125 papr. centn.) iš ha.

— 1975 m. sausulyje buvo 717 mil. katalikų, kurie sudarė 18,2% viso pasaulio gyventojų.

— Luis Corvalan, kurį Čilės vyriausybė iškėlė į B. Bukovski, rugsėjo mėnesį atvyksta keturiom dienom į Angliją.

— Dr. Sacharovo žmona gavo vizą išvykti į Italiją ir Austriją gydyti savo akių.

— Popiežius nutraukė korespondenciją su nepaklusniuoju vyskupu M. Lefebvre, kol šis visiškai paklūs Vatikalui.

— Eduard Roschmann, vadinamas „Rygų mėsininku“ (jis vykdė masines žydų žudynes Latvijoje karo metu), mirė Argentinoje. Žydų dokumentacijos centro vedėjas S. Wiestenthal sakosi netikęs tuo pranešimu.

— Per pirmąjį pusmetį transporto nelaimėse Britanijoje žuvo 1.350 žmonių — 8% mažiau, negu praėjusiais metais. Tačiau suželdimų skaižius pakilo 5% ir pasiekė 75.600.

— Sovietų ambasados sekretorius Ugandoje pabėgo į JAV ir pasiprašė egzi-

lo teisių.

— Obuolių derlius Anglijoje šiemet labai menkas. Kainos greitai pasieks po 50 p už svarą.

— Maskvos universiteto rektorius dr. Chochlovas, bandęs su ekspedicija pasiekti aukščiausią Pamiro kalnų viršūnę, dėl blogų oro sąlygų smarkiai nukentėjo ir atgabentas į ligoninę numirė.

— Britanijos karalienė Elzbieta II jau gavo 50.000 padėkos laiškų už jos pasišventimą sidabrinio jubilėjaus proga aplankyti visą kraštą, įskaitant neramiąją šiaur. Airiją.

— Ženevoje posėdžiaują 103 atominės energijos mokslininkai pasiuntė sovietų fizikui J. Orlovui telegramą į Lefortovo kalėjimą, kuriame jis uždarytas dėl kovos už žmogaus teises.

— Egipto prezidentas Sadatas sustabdė medvilnės eksportą į Sov. Sąjungą, nes Maskvos parodymu, Egiptui nebetiekiami tankai, užpirti Čekoslovakijoje.

— Jugoslavijos prezidentas Tito Maskvoje buvo apdovanotas aukščiausiu Spalio revoliucijos ordinu.

— Ką tik miręs Elvis Presley yra pardavęs 150 milijonų savo plokštelių ir sumušęs pasaulinį rekordą.

EUROPOS LIETUVIS —

LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. Tel. 01-7272470 Registered as a newspaper at the Post Office.

Ledžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė. Redakcija rankraščius talso ir trumpia savo nuostūra.

Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Prenumeratos kaina metams 9.00 sv. pusel metų — 4.50 sv.; dolerio kraštuose — 19.50 dol. metams; Vokietijoje — DM 45.

Už laikraštįje kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesilima atsakomybės.

Vienojo skiltyje įdėto skelbimo kaina 2.00 sv. už colį. Didesnį skelbimą atitinkamai brangiau.

Mielą bičiulį V. Ignaitį, žmonai Elenai mirus, nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi A. ir R. Giedraičiai

Juozui Ivanauskui mirus, jo žmonai bei giminėms gilia užuojautą reiškia Manchesterio Liet. Soc. klubo valdyba ir nariai

Mielą bičiulį Viktorą Ignaitį, jo mylimai žmonai ELENUTEI IGNAITIENEI mirus, nuoširdžiai užjaučia Domas Banaitis

Bendraminėiui ir draugui Juozui Ivanauskui mirus, jo liūdinčią žmoną ir artimuosius užjaučia LSDP komitetas D. Britanijoje

Mielam Bičiuliui JUOZUI IVANAUSKUI mirus, jo žmonai Onai ir sūnui Jonui su šeima reiškiamo gilia užuojautą P. ir A. Jasikai

VIKTORĄ IGNAITĮ skaudaus liūdesio valandoje jo mylimai žmonai mirus, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė „Vyčio“ klubo nariai

V. Ignaitį, skaudaus liūdesio valandoje mylimai žmonei Elenai mirus, labai nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė. Vietoje vainiko aukojame Tautos Fondui 5 svarus. O. A. Dainauskai

DBLS garbės narį, buvusį Tarybos pirmininką, veiklų visuomenininką ir „E. Lietuvio“ bendradarbį VIKTORĄ IGNAITĮ dėl jo žmonos mirties giliai užjaučia L. NAMŲ — DBLS centro valdyba ir „E. Lietuvio“ Redakcija

VIKTORO IGNAIČIO žmonai ELENAI staiga mirus, liūdesio ir skausmo valandoje, gilia užuojautą reiškia jam ir artimiesiems DBLS Bradfordo skyriaus ir Savišalpos Kasos valdybos ir nariai.

DBLS Bradfordo skyriaus ir Savišalpos Kasos valdybos ir nariai.

Dienos Kingswoode

STUDIJŲ SAVAITĖS ĮSPUDŽIAI

Savaitė prasideda

Sumodernintame Henriko VIII laikų moterų vienuolyne (Kingswood Hall), dabar virtusiame studentų bendrabučiu, vieną savaitę girdėjosi tik lietuvių kalba. Gražų saulėtą rugpjūčio pirmosios rytą, sekvojų ir kiparių šešėliuose prasidėjo 24-oji Europos Lietuvių Studijų Savaitė.

Nepakeičiamas Savaitės moderatorius V. Natkevičius pakvietė J. E. vyskupą A. Deksnį pradėti Savaitės darbus. Jis tai padarė trumpais, bet gražiais ir prasmingais žodžiais. Nuotaika pakili, dalyviai beveik netelpa salėje.

Pats moderatorius džiaugiasi, kad Studijų Savaitė vyksta seno kultūros centro — Londono pašonėje. Dėkoja rengėjų komitėjai, ypač jai jos pirmininkui J. Vilčinskui.

Savaitės dalyvius pasveikino Lietuvos atstovas V. Balickas. Iš JAV atvykęs Vilko atstovas St. Lušys sveikino Vliko valdybos, tarybos ir pirmininko J. Valiūno vardu. Trumpai nusakęs Vliko darbo gaires, jis apgailestavo, kad Europoje, ypač Vokietijoje, nerandama pakankamai paramos pavergtųjų tautų laisvinimo darbui.

J. Alkis pasveikino DBLS Centro valdybos vardu, primindamas, kad šiemet švenčiama naujųjų ateivių Britanijoje 30-ties metų išlikimo sukaktis. Entuziastingą sveikinimo laišką iš Vokietijos atsiuntė kun. V. Šarka, kviesdamas ateinančiais metais susirinkti prie Baltijos krantų.

Paskaitos

Norint išvengti nuobodžios chronologinės sistemos, nebus pasakojama, kurią dieną ar valandą tas ar kitas Savaitės programos punktas buvo atliktas, o tik minima, kas ten buvo daroma.

Pati pirmoji paskaita buvo dr. Kajetono J. Čeginsko „Dr. Jonas Basanavičius ir lietuvių tautinis atgimimas“. K. J. Čeginskas — apsigimęs kalbėtojas. Švelniu balsu, gražia ir aiškia tarsena jis ryškio Basanavičiaus asmenybę, išskeldamas ir jo fizinės negalės, pasireiškusias įvairiomis ligomis. Bet šis kokių silpnuolis buvęs dvasios milžinas. Toku pripažintas jau savosios aušrininkų kartos, o vėliau, nepriklausomybę atgavus, užkeltas ant patriarcho piedastalo. Tie, kurie manė, kad apie Basanavičių jau nieko nebėsa pasakyti — gerokai nustebo. Ryšium su jo mirties 50-ties metų sukaktimi, šią vertingą K. J. Čeginsko studiją numatoma išspausdinti „E. Lietuvio“ atkarpoje ar gal net išleisti atskira brošiūra.

Plačiose diskusijose dr. A. Gerutis pasakoją vieną kitą prisiminimą iš savo susitikimų su dr. J. Basanavičium.

Dr. A. Geručio paskaita — „Lietuva, kaip tarptautinės valstybių bendruomenės narys“. Nagrinėjo du pagrindinius klausimus: a) kaip Lietuva įėjo į tarptautinę bendruomenę, b) kokia padėtis dabar. Paskaita įdomi ir verta didelio dėmesio. Jos santrauka bus išspausdinta atskirai.

Diskusijose, tarp kitko, buvo keliamas klausimas, kas daroma D. Britanijoje ir kitur Lietuvos diplomatinės tarnybos tęstinumui užtikrinti.

Apie D. Britanijos lietuvių kalbėjo kun. dr. S. Matulis, MIC. Su istoriko polinkiu jis peržvelgė D. Britanijos lietuvių gyvenimą nuo pirmųjų ateivių Krymo

karo metu (apie 1856 m.) iki šių dienų, ypatingai išryškindamas parapijų veiklą.

Paskaitai skirtasis laikas (trečioji ta patią dieną) nebuvo dėkingas. Klausytojai buvo išvargę, todėl gausiai beriamos skaitlinės byrėjo kaip vanduo nuo žasies. Atvykęs bent dešimtmečiu vėliau į šią salą, prelegentas neišgyveno didžiojo pirmųjų metų kūrimosi ir organizacinio

Alina Grininė gana daug pasidariusi rengiant Studijų Savaitę ir ją labai dosniai parėmusi. Ji išrinkta 25-tą kartą į ateinančiųjų metų Studijų Savaitės rengimo komitetą.

Jkarščio, nebeapžino daugelio pirmųjų organizatorių, todėl ir ryškesnio Britanijos lietuvių kultūrinio ir ekonominio gyvenimo skerspjūvio negalėjo plačiau išryškinti. Tačiau istorinės medžiagos pateikta apščiiai.

Dr. Aleksandro Štromo paskaitos tema buvo „Politinė samonė Lietuvoje ir atsišpindinčios joje krašto ateities vizijos“. Jis tęsė visuomeniškai-politinių paskaitų ciklą, kurį buvo pradėjęs dr. Gerutis, vėliau perėmė dr. J. Girmius, Tomas Venclova, o užbaigė dr. S. Kuzminskas. Šios paskaitos užėmė gana žymią Studijų Savaitės dalį, o į diskusijas jos įtraukė beveik visus Savaitės dalyvius. Dr. Štromo paskaita jau šiame numeryje spausdinama atskirai, todėl plačiau prie jos nebeapsistosisime.

V. Natkevičius, M. A. kalbėjo tema „Meilė M. Pečkauskaitės-Satrijos Raganos kūryboje“. Jis ryškino mintį, jog autorės raštuose meilė yra pagrindinė tema savo įvairiųjų pavidalų. Pečkauskaitės meilės samprata yra artima vokiečių filosofo, vieno didžiausių meilės teoretiko Max Schellerio filosofinėms mintims. Šiam filosofui ir Pečkauskaitėi meilė yra nuolatinė dinamika, aktas ir kartu vertybė. Rasta giminytės ir Platono meilės teorijai. Konstatuotas glus meilės ryšys su mirtimi ta prasme, kad mirtis pratęsia meilę amžinybėn, ji net veikia iš anapus, iš antgamtės, kaip ypač aiškiai matyti „Mėlynojoje mergelėje“.

Kun. A. Rubikas atskleidė Darvino santykį su Apreiškimu, pasinaudodamas Darvino mokslu apie evoliuciją. Šioji paskaita, perteikta klausytojams su humoru ir nuostabiu iškalbingumu, sukėlė ir pačių didžiausių skeptikų pasigėrėjimą. Paskaitininkas įrodė tezę, kad nėra

priešingybės tarp evoliucijos teorijos ir šv. Rašto teiginių, jog gyvuliai ir gamtos kūnai sukurti pagal jų rūšį. Rūšies pabrėžimu šv. Rašto autoriai norėjo išryškinti ne tai, kad čia negalima evoliucija, o tiksliai kontrastą, kad žmogus yra sukurtas visai kitaip — pagal Dievo paveikslą ir panašumą. Pabrėžė mintį, kad Dievas veikia pasaulį, o veikia, evoliucionuoja pats pasaulis. Paskaitą užbaigė nuotaukingu anekdotu apie galimojo trečiojo pasaulinio karo užbaigą. Po jo buvo likę tik du lakūnai, kurie, numetę paskutines atomines bombas, nusileido Afrikos džiunglėse ir ten žuvo. Tada dvi bežėdžionės, sėdėdamos medyje, sakė viena kitai: „O dabar pradėsime pasaulio evoliuciją iš naujo“...

Dr. Juozas Girmius anketiniais duomenimis ir daugybės iškilesnių lietuvių konkrečiais apskaičiavimais paremtoje paskaitoje apie šiandieninį lietuvių bendruomenės stovį parodė, kad vidurinės kartos, kuri pakeistų savo kūrybinį pajėgumą jubilatinę virtusią senąją kartą — nėra. Iš Lietuvos išvyko didesnė pusė rašytojų, menininkų, mokslininkų. Jie savo užduotį išvijojoje atliko, tačiau jaunoji karta išaugo iš lietuvių, kaip išaugama iš vaikų drabužių. Lietuvių atžvilgiu beveik visos mišriosios vestuvės virsta tautinėmis laidotuvėmis. Artėja sutemos, jei nuosmūkiui nebus pasipriešinta. Pažinus šią tikrovę, nereikia ją pripažinti. Ir neviltyje reikia kurti tikrovę, kokios mes norime (LKB Kronikos yra neviltingas išdava). Ne beprasmiškumo dejonė turi lydėti mus ateitin, o tikėjimo viltis ir veikla.

Būtų labai pageidautina, jei dr. J. Girmius paskaita galėtų pasinaudoti didesne išsilvijos dalis.

Prof. dr. Vyt. Vasyliūnas gyvu žodžiu ir skaidrių pagalba supažindino su naujaisiais erdvės tyrinėjimais, su žemės ir kitų planetų magnetosferomis, paaiškindamas šiaurės pašvaistes ir kitus fizikinius reiškinius. Į šiuos naujausius tyrimus yra aktyviai įsitraukę ir lietuvių mokslininkai, ypač šios paskaitos prelegentas, šiuo metu dirbąs Vokietijos mokslo įstaigose.

Tomas Venclova savo paskaitoje pasakoją apie disidentų judėjimą Sovietų Sąjungoje ir Lietuvoje. Jis išskyrė net keturias disidentų grupes ir suminėjo kitas organizacijas (Amnesty International), kovojančias už žmogaus teises ir politinių kalinių išlaisvinimą. Pats neseniai apleidęs Lietuvą, jis gyvai pavaižavo ten vyravusias nuotaikas, pabrėždamas tautos atsparumą asimiliacijai iš vienos pusės ir oportunistinio komunistų elito formavimąsi iš kitos. Tomo Venclovo mintis papildė ir į klausimus atsakinėjo jau kiek seniau iš Lietuvos atvykęs dr. A. Štromas.

Plačiau prie įdomios T. Venclovo paskaitos šioje vietoje nesustojama, nes ji bus vėliau išspausdinta „E. Lietuvyje“.

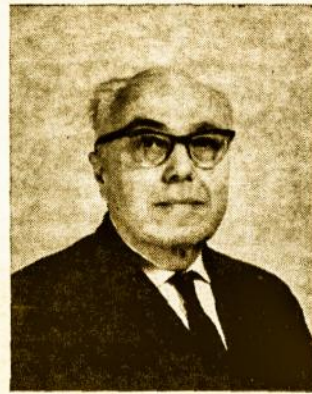
V. Bartusevičiaus, M. A. tema buvo „Jaunimo kongreso tikslų beiškant“. Jis kvietė dėl tų tikslų pasakyti visą lietuviškąją bendruomenę, tiek jaunimą, tiek ir senimą. Tų siūlymų iki šiol gauta tik penketas. Jaunimo kongreso tikslai turėtų išskirti ryšium su besikeičiančiu laiku, su ateinančia nauja karta, kuri jaučia, kad vyresnieji nesudaro sąlygų jai dirbti, ryšium su bendruomenės mažėjimu nutaustant ir ryšium su reikalu atvesti visus senus šablonus kongresinėje veikloje ir programoje.

Neužtekus diskusijoms laiko, jaunimo atstovai vėliau buvo susirinkę atskirai būsimąjį kongresą ir kitų problemų aptarti.

Dr. S. Kuzminskas savo romantiškais prisiminimais perpintoje paskaitoje „Žvilgsnis į Lietuvos ateities problemas“ kėlė dvi tokias problemas: būsimosios Lietuvos teritorija ir lietuvių menkavertybės kompleksas. Pirmąją problemą siūlė spręsti neužmirštant, jog esame okupuoti ne tik sovietų, bet ir lenkų. Tačiau jis nesiūlė atsakyti dialogo su lenkais.

Kalbėdamas apie menkavertiškumą, jis pravedė įdomią paralelę tarp Vyčio ir Rūpintojėlio. Savo lyrišką paskaitą jis baigė sakiniu: „Mano tėvynė Lietuva yra rožė; jos kvapas — dvasiai atgaivinti, o spygliai — nuo priešų apsiginti“.

Diskusijų metu gal labiausia dėmesio atkreipęs buvo dr. A. Geručio įspėjimas, kad emocingumas ne visada esąs geras diplomatinės veiklos palydovas.

Inž. Juozas Vilčinskas techniškojo Studijų Savaitės rengimo komiteto pirmininkas Britanijoje. Ant jo pečių gulė pats didžiausias Savaitės organizavimo darbas.

Dr. Kuzminskas yra pasižadėjęs paskaitoje pareikštomis mintimis pasidalyti su „E. Lietuvio“ skaitytojais.

Dr. Jonas Girmius buvo paskutinis kalbėtojas, gražiai užbaigęs Savaitės paskaitų ciklą išsamiu mums visiems mažai žinomu, bet pasaulinio masto lietuvių kūrėjo Oskaro Milašiaus kūrybos nagrinėjimu. O. Milašius, gyvenęs užsienyje ir rašęs prancūzų kalba, daugeliui tik iš vardo tėra žinomas. Dr. J. Girmius, bene didžiausias šio pasaulinio poeto ir rašytojo kūrybos žinovas, nuostabiai gražiai atskleidė to kūrėjo dvasinius lobių savo paskaitoje, kuri buvo pavadinta „Donžuanas ir meilė Oskaro Milašiaus kūryboje“.

(bus daugiau)

KESTUTIS JOKUBYNAS DIDŽIOJOJ NEW YORKO SPAUDJOJ

New Yorko dienraštis Daily News liepos 10 numeryje paskelbė Russ Braley ilgoją rašinį „A disident cheers Carter“. Rašoma apie Kestutį Jokubyną (A soft-spoken Lithuanian), kuris gegužės mėnesį paliko Maskvą, su disidentais draugais mėnesį praleido Paryžiuje ir dabar yra atvykęs pas brolių Kanadoje.

Paminėtas Jokubynas septyniolikos metų kalbinamas Sovietų Sąjungoje ir surašyti jo atsakymai į aštuonis klausimus, kurie daugiausia liečia JAV prezidento Carterio akciją žmogaus teisių reikalais ir kokie atgarsiai SS valdžios sluoksniuose ir disidentų tarpe. Be kita ko, Jokubynas pažymėjo, kad Vakarai neturėtų užmiršti Pabaltijo valstybių (Lietuvos, Latvijos ir Estijos), kurios 1940 m. buvo įjungtos į SS. Esą, į pabaltiečių miestus privaziavo rusų, bet tos trys tautos, ypatingai provincijoje, išlaikė savo charakterį. Vilniuje būta daug žydų, bet dabar miestas nėra antroji Jeruzalė. Daug žydų emigravo. (ELTA)

Su lietuviais pasaulyje

DEŠIMTIS METŲ NUO VYSK. BRAZIO MIRTIES

Nuostabaus taurumo, gilios minties vysk. Pranas Brazys, MIC, mirė 1967 m. birželio 9 d., taigi jau dešimtmetis, kai jo nebeturime. Mirė teturėdamas 52 m. amžiaus, pačiame pajėgume, vyskupu nebūvęs nė trejų metų. Jis Woerishofene įsteigė lietuvių sielovados centrą, suorganizavo bendradarbių kadra. Ruošdamasis iš naujo išversti visą šv. Raštą, išvykęs į Romą, ištiktas širdies smūgio, staiga mirė marijonų kopolyčioje. Į savo vyskupiką herbą buvo įjungęs Gedimino stulpus, tuo parodydamas, kad sielovadą sieja su tautiniu žadinimu.

KANADOJE MIRĖ EDĖ JANKUTĖ

1977 m. liepos 15 d. apie vidurnaktį, širdies smūgio pakirsta, Toronto šv. Juozapo ligoninėje mirė Mažosios Lietuvos patriarcho Martyno Jankaus duktė a. a. Edė Jankutė. Ji buvo gimusi 1896 m. gruodžio 12 d. Bitėnuose, garsojo Rambyno papėdėje. Tenai prabėgo jos vaikystė ir didesnioji dalis jaunystės dienų. Vėliau ilgesnį laiką tarnavo Klaipėdos uoste, dirbo ELTOJE ir Berlyno pasiuntinybėje.

MIRĖ P. VAINAUSKAS

Pranas Vainauskas, visuomenės veikėjas, politikas, mirė birželio 19 d. New Yorke. Gimęs 1899. I. 26 Gasciūnų bažnytkaimyje, Joniškio vls., Šiaulių apsk. Mokėsi: Mintaujoje, Voroneže, Šiauliuose ir išlaikė teisę Lietuvos universitete Teisių fakultete. Buvo Lietuvos kariuomenės savanoris, atsargos karininkas, Klaipėdos sukilimo dalyvis. Dirbo kaip Kauno aps. žemės tvarkytojas, žemės reformos dept. direktorius, Finansų ministerijos vyr. referentas, Klaipėdos muitinės viršininkas. 1941 m. buvo Laikinosios Lietuvos vyriausybės prekybos ministeriu. 1944 m. pasitraukė ir gyveno Vokietijoje. Buvo Liet. Raudonojo kryžiaus vyr. valdybos nariu. Nuo 1949 m. gyveno New Yorke.

Nuo 1951 m. Lietuvos Laisvės komiteto narys, Vliko narys, Pavergtųjų tautų seimo lietuvių delegacijos narys. Ateitininkas nuo 1911 m., krikščionių demokratų partijos narys nuo 1915 m., o nuo 1927 m. tos partijos centro komiteto narys ir 1949-58 m. jo pirmininkas. Nuo 1951 m. Vidurio Europos krikščionių demokratų sgos tarybos ir vykdomojo komiteto narys, dalyvavo jos posėdžiuose.

DR. J. ERETO VEIKLA

Dr. Juozas Eretas, sulaukęs 80 metų amžiaus, tebėra judrus ir veiklus. Šią vasarą jis planuoja užbaigti savo knygą „Vyskupo M. Valančiaus šviesa už marių“. Iš Eazelio buvo nuvykęs į Šveicarijos karininkų suvažiavimą Zueriche, kur skaitė paskaitą apie Sovietų Sąjungos kėslus ir Baltijos valstybių likimą, daugiausia apsisistodamas ties Lietuva, nes joje jam teko praleisti gražiausius savo gyvenimo metus.

JAUNIMO CENTRUI 20 METŲ

Tur būt maža laisvajame pasaulyje yra lietuvių, kurie, lankydami Čikagoje, nebūtų aplankę ir pagrindinio Čikagos lietuvių židinio — Jaunimo Centro. Jis buvo pastatytas ir visuomenei bei jaunimui atidarytas 1957 m. spalio 6 d. Šį rudinį sueina 20 m., kai šiuo židiniu naudojasi lietuvių visuomenė, o ypač jaunimas. Šimtai gražiausio Čikagos ir apylinkių jaunimo išaugo JC rūmuose, lankydami čia įsikūrusią Dariaus-Girėno lit. mokyklą, Čikagos aukšt. lit. mokyklą, Pedagoginį Lituanistikos Institutą, dalyvaudami skautų, ateitininkų, jaunimo choro, įvairių tautinių šokių grupių veikloje, nes visos šios mokyklos, organizacijos ar meno vienetai telkiasi Jaunimo Centre.

GRĮŽTA ATGAL

Algis Stonkus ir jo žmona Marija J. Stonkuvienė-Saulaitytė, vadovavę kurį laiką Vasario 16 gimnazijos bendrabūčiams V. Vokietijoje, šį rudinį ketina grįžti Š. Amerikon. Apsigyvens greičiausiai Toronte.

PENSININKŲ KLUBAS HAMILTONE

Hamiltonė (Kanadoje) yra lietuvių pensininkų klubas, turis net 120 narių. Klubo nariai renkasi du kartus į savaitę savo veiklai aptarti ir pasižmonėti. Per Kanados pensininkų savaitę lietuviai buvo suruošę parodėlę, kuri turėjo gerą pasisekimą.

LIETUVIŲ SODYBA BRAZILJOJE

Sao Paulo lietuviai, švęsdami prel. Pijaus Ragažinsko amžiaus septyniadesimtmetį, sutelkė 37.750 krucelį (apie \$2.500) pirmajam senelių namukui lietuviškoje sodyboje. Ji buvo įsigyta pėnai Atibajos kalnuose, sklypą parduoti 50-čiai šeimų. Sodyboje bus įrengta ir lietuviška stovyklavietė jaunimui. Komitetas jau ruošiasi sodinti medelius, gręžti šulinius, statyti didesnę pastogę bendriesiems reikams.

ŠATRIJOS RAGANOS „SENAME DVARE“

Niekam mamatė neatveria savo sielos. Jai tiesiog drovu kalbėti apie tai, kas šventa ir brangu, kas giliai paslėpta sielos gėlmėse. Tik tai kartais vaikams atveria paslaptingą kertele, nors jie dar negali viso suprasti. Pati gi jaučia savyje „amžinybę ir begalę“.

Gyvenimo kartumas mamatės kantriai perkenčia ir nebeigauja akimirkos malonumų. Jai aišku, kad „viskas praeina“, kad akimirkos yra apgaulingos, kad žmogaus laukia amžinybė. Jei taip, tai visai logiška, kad gyvenimas yra nuolatinis ilgesys, kad ir mirtis yra nebaisi: „Ak ne! Mirtis nėra baisi. Tai juokas, pasislėpęs už ašarų, džiaugsmas už sopulių, tai baltažiedžio žiedas po sudžiūvusiais lapais“.

Visai kitoks yra mamatės vyras. Tai realistas, gaspadoriško proto, praktiškas žmogus. Jis aukščiausiai stato pareigą ir pareigingumo reikalauja iš kitų. Filantropija, didžios idėjos jam nerūpi. Nemėgsta nė atitrauktų samprotavimų, nes į aplinką žiūri kaip į konkrečių daiktų rinkinį.

Tačiau Liudviko sprendimai yra autoritatyvūs. Mamatė gerai žino tą jo būdo savybę: „Liudvikas užšauks, ir turės būti taip, kaip jis nori“. Šitokie žmonės nemėgsta išklausti kitų nuomonės, nes jiems atrodo, kad visi, išskyrus juos, klysta.

Nors Liudvikas yra realistas ir praktiškas žmogus, nors reikalauja iš žmonos taupumo, tačiau pats nemoka gerai subalansuoti. Dvaras praskolintas, pinigų trūksta, o pats, išvažiuavęs į miestą, pri-

perka „visokių nereikalingų daiktų“. Mamatė apie tai susidaro, gal būt, ir teisingą nuomonę: „Aiškiai tai instinktyviai ieškojimu pusiausvyros. Tokiam išlaidžiam žmogui, kaip jisai, reikėtų turėti žmoną šykščią, šeimininkę, mokančią iš kiekvieno daikto ištraukti pelno. Tokia žmona būtų ji atvėrusi šiek tiek. Jis tai jaučia ir nori manyje turėti tokią žmoną“.

J. Kuzmickis

Taigi Liudviko ir jo žmonos vidaus pasauliai skirtingi. Juodu riša bendri kasdienio gyvenimo interesai, sakykime proza, priešingai — gyvenimo poezija juodu negali drauge pasidžiaugti. Prie didesnio konflikto juodviejų neprieidžia nebet inteligencija, išsiauklėjimas, nes dvasinės meilės jiems itin stinga.

Ir štai, rodos, paprasti, smulkūs kasdienio gyvenimo įvykiai pradeda ryškinti situaciją: Liudvikas nepatenkintas, kad jo žmona per daug laiko skiria muzikai; dar labiau širšta, kai ji tarnų atžvilgiu negali būti šiurkšti, despotiška. Prikaiša, kad „leisdama vogti“, demoralizuojaanti visą šeimyną, kad jos pareiga — „gerai eiti savo priedermes“. Mamatėi belieka tik paaiškinti, kad ne visi žmonės tai gali: „Ne! Ne viską žmogus gali. Galima tik pasyviai iškęsti viską... viską... bet veikti prieš savo prigimtį kartais niekaip negalima“.

Mamatė linkusi dirbti pati, o ne versti kitus; linkusi pati nedavalyti, bet neskaiciuoti kitų kėsnus. Deja, realistas Liudvikas to negali suprasti.

Šitie faktai tikina, kad tarp Liudviko ir jo

žmonos, nepaisant smulkių nesusipratimų, nėra dvasinio darnumo. Mamatė mėgsta vakaro sutemoje pasigrožėti žvaigždėtu dangumi ir tylios nakties metu pajauti, kaip „amžinybė savo sparnu paliečia žmogaus sielą“. Žemė ir dangus tada susilieja ir širdis ima jausti „laimę neišreiškiamą, linksmybę nepabaigiamą“. Tokią naktį mamatė nebenorėtų būti viena: ji trokšta kartu su vyru pasvajoti. Kai Iruatė susižavi mamatės parodytais nakties stebuklais, iš savo sielos būseną išsako daug pasakančiais žodžiais: „Gal būsi laimingesnė, Irušia, ir turėsi sielą, kuri svajos drauge su tavim“...

Vėliau šita nedarna dar labiau išryškėja. Liudvikas visą sielą atiduoda tiesioginei pareigai — ūkio priežiūrai; mamatė gyvena ne tikiai savimi, ne tikiai šeima, bet ir tais žmonėmis, kurie reikalingi pagalbos. Siauras egoizmas negali suprasti didžiavasiško altruizmo, ir konfliktas neišvengiamas. Žmogus, noris kam nors išlieti pyktį, priežastį visuomet atranda. Surandą tokią progą ir Liudvikas. Kai jį, dirbantį su šeimyna laukuose aplanke mamatė ir skuba grįžti, kad galėtų sergančiai Banienei padėti, Liudvikas visą savo pyktį išreiškia keliais argumentais: jam nesvarbu, kad bus „vienu chamu mažiau ar daugiau“; prikiša, kad mamatė „chamams“ šelpti randanti šaltinių ir mažai rūpinasi savo vaikais; reikalauja, kad žmona tokiais atvejais tartųsi su juo ir skirtų jam daugiau laiko, o ne luosiemis, ligotiemis ir kuprotiemis. Kai ši pasiteisina, kad jai drovu „ilgai taip žiūrėti į dirbančius žmones, pačiai nieko nedirbant“, Liudvikas su pagieža trenkia paskutinį argumentą: „O tau maloniai svajoti, kur nors vienai vaikščiojant... Tikrai, ne už ūkininko reikėjo tau iškėti... O gal geriausiai visai ne“.

(bus daugiau)

Politinė samonė Lietuvoje

Dr. A. Stomas

Schematinis atpasakojimas paskaitos, skaitytos Lietuvių Studijų Savaitėje Londone

Pradėdamas savo paskaitą, dr. A. Štomas pasiskvietė prie paskaitininko stalo savo draugą Tomą Venclovą, su kuriuo Lietuvoje „daug metų diskretiškai kartu svarstyta Lietuvos politinė padėtis ir jos ateities vizijos“. Juodu iš anksto susitarė, kad vienas kitą papildys ir pakoreguos.

Istorikai oficiozinė, tarybiniai komunistinė samonė turėjo šaknis tam tikrų Lietuvos visuomenės sluoksnių tarpe. Tai pirmoje eilėje buvo ta kairioji, radikali-oji inteligentija, kuriai socialiniai lygybės bei progreso idealai atrodė svarbesni už bet kurio sūriauri nacionalinius tikslus bei vertybes ir kurie aplamai siejo grynai nacionalinę orientaciją su provincializmu bei atsilikimu. (Hitlerio pavojus Lietuvai paskatino daugelį tokių inteligentų į besąlyginę simpatiją Tarybų Sąjungai; čia paminėtini Liudas Gira bei Antanas Venclova, Justas Paleckis bei Juozas Vainoras, Petras Cvirka bei Salomėja Nėris). Antra vertus oficiozinė politinė samonė buvo populiari ir tam tikroje dalyje Lietuvos mažumų, pirmoje eilėje žydų ir rusų mažumose (tačiau būtinai pabrėžti, kad tai liečia tik tai mažumų mažumas), kurios tikėjosi per „socialistinius pertvarkymus“ pasiekti sau politinį pilnavertiškumą ir faktinį lygiatėsiškumą su pagrindinės tautos atstovais. Šie du sluoksniai ir sudarė tarybų valdžios Lietuvoje pirmąją socialinę atramą.

Tarybų valdžiai Lietuvoje įsigalėjus, be šių sluoksnių ją pradėjo remti atliekūs konformistai bei karjeristai, kurie remtų bet kurią valdžią už bet kokį gardseną pyrago kąsnį. Tačiau be jų tarybų valdžios Lietuvoje rėmėjų tarpe buvo tam tikra dalis lietuviškojo jaunimo, kuris perėjo į TSRS pusę iš visiškai nuoširdžių paskatų. Daugeliui kilusių iš žemesnių visuomenės sluoksnių Lietuvos jaunuolių su tarybų valdžia staiga atsivėrė tokios perspektyvos ir mokslų, ir aktyvų socialinį gyvenimą, apie kurias jie nė svajoti negalėjo tradicinėje Lietuvos visuomenėje. Tos jiems atsivėrusios perspektyvos daugeliui jų pasirodė lyg tai paties socialinio teisingumo išsikūnijimu, ir todėl jie visiškai nuoširdžiai sutarybėjo ir tapo entuziastingais Lietuvos inkorporacijos į „didžiąją Tarybų Sąjungą“ šalininkais. Geriausiai iliustruoja tokius „komjaunolius ugnėles“ pagautus „naujus“ Lietuvos bolševikus vėliau nusizudžiusio gabaus poeto Vlado Grybo ar vis dar tebegyvo kito poeto Justino Marcinkevičiaus vardai.

Zinoma, didžiulės Lietuvos visuomenės daugumos politinė samonė kaip buvo, taip ir tarybinės sąlygose liko nacionalinai-nepriklusomybė. Tačiau vis dėlto negalima užmiršti ir to, kad Lietuvos visuomenėje visgi buvo ir tam tikrų elementų, kurie iš nuoširdžių paskatų tapo naujojo režimo rėmėjais bei ramsčiais. Pilietinis karas, kuris vyko Lietuvoje 1918-1920 m. (1944-1952), su tam tikromis išlygomis (nes iš abiejų pusių buvo žmonių, kuriems rūpėjo ne tiek Lietuva, kiek jų nuosavos kailis) turėtų būti pavadintas atviru jų dviejų politinės samonės formų susidūrimu. Tačiau visos TSRS galybės atsiekta fizinė komunistų pergalė šiame susidūrimo jokių būdu nereiškė oficiozinės politinės samonės Lietuvoje įsigalėjimo. Lietuvių tauta taip ir nepasidavė okupantui bei jo indoktrinacijai; ji nutraukė pasipriešinimą okupacijai tik tai jos pačios politinio realizmo jausmo vedina, t. y. siekdama išvengti fizinio sunaikinimo ir išlikti gyvu nacionaliniu organizmu iki geresnių laikų. Nacionalinė-nepriklusomybinė ideologija jos samonėje tokiu būdu neišnyko. Su pilietinio karo pabaiga ji nustojo savo organizacinio pagrindo, tos jungiamosios grandies, kuri darė ją pastebimu visuomenės gyvenimo paviršiuje faktu ir persikėlė į individualių Lietuvos žmonių vidinio pasaulio sferą.

Paradoksalu, bet faktas: totalinė oficialios komunistinės politinės samonės pergalė Lietuvos visuomenės paviršiuje ilgainiui išsiliejo į pilną ir galutinį šios samonės sutriuškinimą. Net Lietuvos tradicinės visuomenės nariai, kurie buvo ją priėmę ir savo asmeninių įsitikinimų sistema, kurie anksčiau nuoširdžiai tikėjo tarybų valdžia ir jos komunistiniais idealais, laikui bėgant, visuomeninės patirties pamokų poveikyje visu tuo pilnai nusivylė. Manau, kad nesuklysiu pasakęs, jog šiandien Lietuvoje nėra nei vieno lietuvių ar net ir ne lietuvių, bet asmens, susijusio su tradicine lietuvių visuomene, kuris nuoširdžiai, dėl idėinių sumetimų remtų egzistuojančią Lietuvoje politinę santvarką ar tikėtų į tarybų valdžios bei komunizmo idealus. Kaip liudija „Akiračiuose“ (1974, Nr. 3) autorius iš Lietuvos T. Ženklys, net ir pats A. Šniečkus pastarųjų 20-25 metų bėgyje persiorientavo į tautinių interesų gynimą. Ogi ir toks savo gyvenimo pradžioje besąlygiškas komunistas kaip Justinas Marcinkevičius pradėjo sudėtingą kelią nuo „Pušies, kuri juokėsi“ (1961) iki „Katedros“.

Taigi, oficiozinė politinė samonė šiuo metu egzistuoja Lietuvoje pilno susveti-

mėjimo, pilnos alienacijos sąlygose. Brūkama per visas masines informacijos bei komunikacijos priemones, ji neranda ne tik jokio pozityvaus atgarsio individualioji samonėje, bet ir veikia į ją atgrasinančiai. Tačiau tai nereiškia, kad oficiozinės ideologijos poveikis į tautos politinę samonę yra nulinis. Monopoliniai viešpatuojanti šios ideologijos padėtis turi bent sekančius neišvengiamus politinės samonės efektus:

1. Apolitiškumo, socialinio autizmo, bei moralinio ciniškumo; savanaudiškumas ir girtuokliavimas iš vienos ar susitelkimas grynai meniška kultūriniais interesais iš kitos pusės yra ryškiausiai šio efekto pasireiškimai.

2. Bukinamąjį efektą, pasireiškiantį dezinformuotumu, suklaidintu elementariu, valdžios slepiamų, tautinės istorijos bei tradicijų menku žinojimu, dezorientacija šalies bei pasaulio politinėje situacijoje.

3. Antagonizuojantį efektą, kuris yra savotiškas pirmųjų dviejų efektų padarinys, totališkai neprimdamas oficiozinės ideologijos ir neturėdamas visai visuomenei prieinamų kitų šaltinių pozityviai politinei samonei formuoti, masinis žmogus reaguoja į supančią jį politinę aplinką instinktyviai neigiamai. Ir kuo labiau jis verčiamas prie tos aplinkos prisitaikyti, tuo labiau auga tas jo negatyviosios reakcijos į ją potencialas. Iš čia išplaukia jau tokie politinės samonės reiškiniai, kaip ultraksenofobija, ultranacionalizmas, kerštingumas bei neapykanta, t. y. visas kompleksas nuotaikų, paprastai sėjamų su fašizmu. Taigi būtų neteisinga perversinti, bet dar labiau neteisinga kiek reikiant neįvertinti oficiozinės ideologijos poveikio gyvai Lietuvos politinei samonei.

Iš to, kas pasakyta, galima padaryti bent sekančius, išsivijai turinčius reikšmės, išvadas:

1. Opozicinė politinė samonė neturi krašte jokios rimtesnės ar tai nuosinės paramos. Todėl neteisinga kai kurių išsivijos sluoksnių nuomonė, kad režimui pavyko bent dalį tautos bolševikiškai indoktrinuoti. Išsivija savo pažiūrų į kraštą turi griežtai skirti tautą nuo politinės krašto sistemos, matydama tautoje kaip visuomenėje antipodą sistemai.

2. Politinis laukas krašto žmonių samonėje yra šiandien dėl aukščiau minėtų priežasčių susilpnintas; galima net kalbėti apie tam tikrą vakumą politinėje krašto žmonių samonėje. Ryškium su tuo, išsivijos uždavins yra to lauko stiprinimas visais jai įmanomais šviečiamosios veiklos būdais: per radiją, spaudą, asmeniškus kontaktus su krašto žmonėmis abejoje geležinės uždangos pusėje ir t. t.

3. Gyvoji krašto politinė samonė yra dominuojama nacionalistinių nuotaikų. Tas neabejotinai teigiamas faktas aptikrina krašto žmonių bei išsivijos politinių nusistatymų bei tikslų principinę vienybę. Tačiau kartu su tuo, ši nacionalistinė krašto žmonių politinė samonė yra pagrįsta daugiausia instinktais bei emocijomis, nei informacija bei analize. Dėl to ji nevisada yra subalansuota, o kartais pasireiškia visiškai necivilizuotomis formomis. Kitaip tarybinės sąlygose reikšmingai vargu ar gali susiklostyti. Taigi Lietuvos politinės samonės formavimas labiau informuotais, racionaliais bei civilizuotiems pagrindais gali būti atliktas tik tai išsivijoje, o ryškium su tuo, turi būti atsakyta populiarios išsivijos krašto prioritetų koncepcijos. Žinoma, kraštui nieko negalima iš šalies prikergti; Lietuvos politinė ateitį laisvai pasirinks tik pats kraštas ir jo žmonės, kai tam atsiras reikiamos sąlygos. Tačiau paruošti ir pasiūlyti kraštui jo nepriklusomybės programos principus ir įvairius variantus (pagal politinio pluralizmo principą) privalo išsivija. Ir privalo jau šiandien. Būdamas neatstiriama tautos dalis, savotiškas jos avangardas laisvėje, ji viena ir tegali šią funkciją atlikti. Beje, kad savo įėjimas kraštas šio uždavinio išsprendi nepajėgs. Maža to, atsikūrus sąlygose, kuriose laisvės bei ne-

priklusomybės atstatymas pasidarys įmanomas, kraštas neišvengiamai ieškos savo alternatyvios politinės struktūros išsivijoje. Vargas, tur būt, tai išsivijai, kuri tokios struktūros modelio bei pagrindų, reikalui atėjus, negalės savo kraštui suteikti.

Kalbant apie gyvą Lietuvos žmonių politinę samonę, reikia griežtai skirti du jos aspektus: teleologinį, apibūdinantį pagrindinius politinius tikslus, kuriuos žmonės norėtų matyti pasiektais jų krašte nors ir tolimesnėje ateityje, t. y. nepriklusomai nuo to, kiek reali šiandien yra tų tikslų pasiekimo galimybė, ir pragmatinį-taktikinį, nustatantį šiuolaikines politinio elgesio formas, einamuosius politinius tikslus bei būdus ir priemones jiems pasiekti. Jei teleologinis politinės samonės aspektas yra maždaug bendras didžiulei krašto žmonių daugumai ir gali būti suformuotas tam tikra bendra forma, tai pragmatiniai-taktikiniai gali pasivairius žmogus būti visiškai skirtingas. Maža to, žmogus, kuris yra radikaliausiai nusiteikęs teleologiniu atžvilgiu, gali būti maksimaliai konformistiniai nusiteikęs pragmatiniai-taktikiniu atžvilgiu, t. y. jis gali praktikoje elgtis kaip lojalusias tarybinės Lietuvos visuomenės narys.

Manau, kad dabartinė Lietuvos politinė samonė gali būti apibūdinta sekančiais momentais:

1. Laisvos ir nepriklusomos Lietuvos atstatymas etnografinės ribose.
2. Toks politinės, visuomeninės bei ekonominės krašto santvarkos pertvarkymas, kurio rezultate ta santvarka atitiktų nacionaliniams lietuvių tautos interesams bei istorinėms tradicijoms, o taip pat sudarytų tų interesų bei tradicijų rėmuose daugiau galimybių individualinei bei grupinei iniciatyvai pasireikšti.
3. Kuo lėmpresnis betarpiškų politinių, ekonominių bei kultūrinių ryšių užmezgimas su Vakarų pasauliu.
4. Kompaktinės nacionalinės visuomenės Lietuvoje atstatymas bei sutvirtinimas, rusifikacinių bei kitokių asimiliacinių tendencijų eliminavimas.
5. Pilnos kūrybinės, kultūrinės bei religinės laisvės užtikrinimas kompaktinės nacionalinės visuomenės sąlygose.

(Pusantrų valandos trukusioje paskaitoje šios tezės buvo prelegento plačiau išvystytos, paaiškintos ir paremtos tiek Lietuvos gyvenimo faktais, tiek ir Lietuvoje sukurtoji idėjomis bei pavyzdžiais).

Kas liečia pragmatinį taktikinį aspektą, Lietuvos politinėje samonėje galima išskirti tris pagrindinius nusistatymus, pasireiškiančius: a) pilnutinio konformizmo pozicijoje, b) konservacinės veiklos pozicijoje, c) aktyvistinės veiklos pozicijoje.

Pilnutinis konformizmas valdžios atžvilgiu diktuojamas iš esmės egoistiniais motyvais ir su politine samone turi tik tiek bendrą, kad naudoja ją tokiai savo pozicijai pateisinti (pvz. jei aš neužimsiu šio posto, tai ji atiduos kokiame nors ruiki). Tai gana paplitusi pažiūra, kurioje pasireiškia ir minėtas politinio lauko tautos samonėje reliatyvus silpnumas ir visiškai išsiplėtojęs krašte moralinis cinizmas.

Pozityvi pragmatiniai-taktikinė politinė samonė labiausiai masiškai pasireiškia konservacinės veiklos pozicijoje. Jos pagrindą sudaro įsitikinimas, kad savo įėjimo laisvės neiškovosime, o todėl tiesioginis pasipriešinimas valdžiai yra beprasmiškas, o dažnai ir pragalingas, nes stato į pavojų fizinę tautos egzistenciją. Taigi reikia veikti sistemos ribose, stengiantis išsaugoti tautos kūną kuo ilgiau ir kuo sveikesniam fiziniam bei dvasiniam stovyje. Ši pozicija yra bendra tiek daugeliui oficialių pareigūnų, besistengiančių gerinti respublikos materialinės egzistencijos sąlygas, kelti jos kultūros ir švietimo kokybę bei nacionalinį lygį, o taip pat saugoti krašto gamtą, ekologinę sistemą ir t. t., tiek ir daugeliui disidentų, kurie tais pačiais tikslais protestuoja prieš tam tikrus valdžios vaikus pačios valdžios vertybių sistemoje.

Paprastai „konservacininkai“ tiki, kad jie savo veiksmams saugo tautos integraciją rytojaus dienos laisvei. Vieni jų samprotuoja, kad imperijos ir politinės sistemos nėra amžinos, o tauta yra ir turi likti amžina; kiti gi turi konkretnesnių idėjų ir sieja Lietuvos laisvės valandą su totalistinės bolševikinės santvarkos griuvimu Maskvoje. Pastarųjų tam tikra dalis stengiasi susirūti su Rusijos disidentais ir veikti bendrame fronte su jais. Iš konservacinės logikos išsivysto aktyvistinė-disidentinė pozicija.

Visgi tarp „aktyvistų“ ir grynų „konservacininkų“ nėra sutarimo. Ypatingai ryškiai tas nesutarimas pasireiškia Lietuvoje, vertinant 1972 metų įvykius Kaune. Visa samoninga Lietuvos visuomenė pasidalijo tada į dvi partijas: kalantininkus ir antikalantininkus. Grynjieji „konservacininkai“ (ir jų buvo didžiulė dauguma) užėmė grynai antikalantininkų pozicijas, teigdami, kad tokie veiksmai kaip Kalantos susidėginimas ir po to sekę įvykiai nieko neduoda, o tik padidina Maskvos kontrolę Lietuvai, kėdū sėkmingai vykdyti „konservacinius“ uždavinius, stato į pavojų tas optimalias tautos išlikimo sąlygas, kurias jie taip sunkiai bando kurti.

Gi kalantininkai aktyvistinė mažuma įvertino Kalantos žygį teigiamai, matyda-

ma jame vieną iš tų, anot Stefano Zweig-o, žvaigždinių tautos valandų, kurių metu ji sugeba pati save atpažinti, suvokti ir įtvirtinti kaip istoriškai prasmingą vietą. Pagal juos, teigiamosios Kalantos žygio pasekmės istorinėje perspektyvoje žymiai persveria tuos atskirus neigiamus reiškinis, kuriuos jie irgi išsėkė. Reikia pasakyti, kad aktyvistinės pozicijos nuo 1972 metų Lietuvoje sustiprėjo, nors jos vis dar yra mažumos pozicijos.

Šiaip ar taip, bet Lietuvos krašto politinės samonės analizė rodo, kad jis ruošiasi tai savo pagrindinei žvaigždinei valandai, kada Lietuva vėl taps laisvas ir nepriklusomas politinis vienetas. Išsivijai reikia teisingai suprasti tautos krašte politinės samonės stovį, nuolatos sekti jos vystymosi raida, nes tik tai leis jai įnešti atitinkamą indėlį į tos žvaigždinės Lietuvos tinkamą paruošimą, tik tai įgalins ją suvaldinti mūsų krašto ateities istorijai ta vaidmenį, kuris pateisins dedamas į ją tautos kamieno viltis.

Vietoje diskutuoją dėl dr. A. Štomo paskaitos savo nuomonę pareiškė dar naujesnis atvykęs iš Lietuvos Tomas Venclova. Svarbesniosios jo pastabos ščia ir pateikiamos.

Oficialioji indoktrinacija lietuvių tautai nepadarė esmingos įtakos. Komunistinės ideologijos prievartinis, įkryrus diegimas sukelia vidinį pasipriešinimą (tai liečia ne tik lietuvių, bet ir didelę dalį, gal net daugumą SSSR gyventojų). Postalinės epodhos sukrėtimai, techninis progresas, visuomenės sudėtingumas, ryškiai su Vakarais galutinai pakirto oficialiąją ideologiją. Anot B. Bruogos, išsigimė visi vėliai. Čia turi reikšmės ir grynai biologiniai procesai — neužmirškime, kad Kremliaus valdovai senesni ir už mūsų diplomatus...

Dr. Štomas gal kiek perdeda kairiųjų intelektualų vaidmenį 1940 metais. Čia būta įvairių psichologinių situacijų: kai kas ieškojo karjeros galimybių, kai kas užsidėjo kaukę, kuri vėliau, deja, prilipo prie veido. Marksizmo šalininkai netekdavo nuovokos, susidūrė su stalinizmu. Marksizmas, šiaip ar taip, yra ideologija, o stalinizmas — tik tai sustabarėjusių ir drauge guminį formulų sistema, dangstanti pliką tironijos praktiką. Buvo nuomonė, kad rusų okupacija Lietuvai mažiau pavojinga, negu vokiečių. Tos visos priežastys turėjo poveikio daliai inteligentų, perėjusių į komunistų pusę. Bet reali tu inteligentų reikšmė nebuvo didelė.

Nederėtų partizanų pasipriešinimo Lietuvoje vadinti pilietiniu karu. Tai klaidinga tarptautinės teisės požiūriu, nes pilietinis karas negali vykti aneksuotoje šalyje. Tačiau dr. Štomas teisingai pastebi, kad tam tikra tautos dalis vis dėlto palaikė okupantą — taigi, pilietinio karo atspalvis buvo. Partizaninis karas baigėsi ne kompromisine kapituliacija, o veikiau partizanų fizinio sunaikinimu.

Nors Lietuvos gyventojų tarpe ir gausu antikalantininkų, dauguma gerai supranta Kalantos akto ar LKB Kronikų istorinę vertę. Laisvė neatėina savaime, ir tik pačios tautos aktyvumas ją priartina. Be abejo, savizudybė yra sudėtinga moralinė problema. Niekaip negalima rekomenduoti savizudybės ar dėl jos džiugauti. Bet sykį įvykę, tokie aktai, kaip Kalantos susidėginimas, turi nepaprastai didelę reikšmę. Jie formuoja tautą ir įtvirtina ją tarptautinėje bendruomenėje.

Nedėtiną didelių vilčių į Lietuvos oficialių komunistinių elitą. Šiandien jame vyruoja demoralizuoti, vien savo privilegijomis susirūpinę žmonės. Tačiau A. Šniečkus yra tikrai nuveikęs ir kai ką pozityvaus. Jo mirtis žmonėse sukėlusi autentišką nuliūdimą. Pasakojama, kad iš po nakties ant jo kapo atsiranda lentelės su užrašais — „Antanai, prisikėl ir pažiūrėk, ką jie mums padarė“. Tai greičiausiai tik gandas ar anekdotas, bet jis parodo liaudies nuotaikas.

Perdėtas nacionalizmas nesąs sveikas reiškinys. Jis padeda viršūnėms „skaldyti ir valdyti“. Oficialiosios ideologijos spaudimas sukelia žmonėse daug agresyvių jausmų. Antirusiškas nusistatymas Lietuvoje yra stiprus (taip pat ir valdžios atstovų tarpe). Dažnai išgirsti, pavyzdžiui: „Padorus rusas — tai keptas ledas“. Tačiau tokie įvykiai, kaip Kovalovo byla, Sacharovo ir Orlovo parama lietuviams akivaizdžiai rodo, kad esama ir kitokių rusų, nekaip demoralizuoti kolonistai. Rusifikacijos kampanija, aplamai paėmus, tuo tarpu nepakirto tautos. Priešingai, dažni atvejai, kada mišrioje šeimose rusiškoji pusė ir ypač vaikai visai sulietuviėja.

Nors Seinų ir Punsko krašte nestinga ginčų su lenkais, šiaip jau Lenkija Lietuvai daro teigiamą poveikio, nes per ją ateina daug informacijos iš Vakarų. Didelį išpūdį palieka Lenkijos katalikų kova, sukilimai, darbininkų gynimo komitetas. T. Venclovos nuomone, reikia jau dabar ieškoti bendros kalbos su visais kaimynais ir galvoti apie humanišką, konstruktivų tautinių mažumų problemas sprendimą ateityje. Žinoma, nedera šnekėti apie naują uniiją, bet tam tikra platesnė federacija Rytų Europoje galėtų ilgainiui atsirasti. Dabartinė sistema, gal būt, pradės byrėti ne nuo Maskvos, o, pvz., nuo Varšuvos.

Ryšių palaikymas su Lietuva esąs svarbus ir būtinis. Atvykus į Lietuvą žymesniam išsivijai, jo pamatyti ir išgirsti, anot

Skautiškuoju keliu

AUKOS SKAUTŲ-JAUNIMO STOVYKLAI

Visos organizacijos, rinkėjai ir skautiškosios idėjos rėmėjai, slisdami aukas skautų-jaunimo stovyklai, linkėjo gausios ir saulėtios stovyklos ir toliau tęsti jaunimo auklėjimą darbą.

Aukojo:
Rochdalės skyrius per V. Motuzą — £11.00.

Veiklusis Ramovės pirm. ir skautiškos idėjos rėmėjas K. Murauskas ir E. Murauskienė iš Manchesterio prisuntė stovyklai £4.00 su jaudinančiais žodžiais bei linkėjimais.

Iš Nottinghamo T. Bakaitienė, prisiusdama 25 svarus, linkėjo vadovams nepavargti, o jaunimui lietuviškai stovyklauti.

Londono šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. dr. J. Sakevičius MIC, dalyvaudamas Sodyboje skautų-jaunimo stovyklos uždarymo laiku, įteikė £5.00, linkėdamas jaunimui ir vadovams būti gerais lietuviams ir krikščionimis.

Aplankydamas skautų-jaunimo stovyklą A. Kukanauškas (Kettering) dar pridėjo £10.00, skirdamas stovyklai £5.00 ir atstovams į Australiją £5.00.

Sodybos ir DBLS skyrius ir šv. Kazimiero klubas Londone paaukojo po £10.00. Dvasiškijai, organizacijoms, rėmėjams ir plačiai visuomenei bei aukų rinkėjams reikiame nuoširdų skautišką ačiū.

Skautų-jaunimo stovyklos rengėjai
P. S. Platenis stovyklos aprašymas bus išspausdintas kiek vėliau.

MŪSŲ PADEKA

Baigus skautų-jaunimo 28-ąją stovyklą Sodybos žaliame beržyne, mums liko gilūs ir brangūs atsiminimai.

Vėliau pakėlimo ir nuleidimo apeigos su maldos ir himno žodžiais. Tėvynės diena, religinio ir lituanistinio turinio pašnekesiai, skautiški užsiėmimai, įžodis, skautų-vyčių įvedimo apeigos, giesmių ir dainų repetitijos, sportas, iškylos, jaunimo susitikimas ir susipažinimas, pasilinksminimai, diskusijos, Los Angeles „Spindulio“ ir Studijų Savaitės dalyvių apsilankymas, dvasiškių, rėmėjų, organizacijų atstovų, tėvų ir svečių dalyvavimas, stovyklos uždarymas bei paskutinis laužas ir atsivėlinimas mums lks neišdildomai atmintyje.

Iš gausios ir sėkmingai vykusios stovyklos tepasiekia VISUS mūsų nuoširdus, skautiškai-jaunatviškas ACIŲ. Tik jūsų visų nuoširdžios paramos, globos ir talcos dėka mes galėjome 10 dienų pagyventi skautiškos nuotaikoje, lietuviškoje aplinkoje. Išsivežėme didelį lituanistinį lobyną, susipažinome su garbingo krašto kalba, istorija, papročiais, tradicijomis, išsivijos veikla, darbais ir rūpesčiais. Idealistai — inž. A. Vilčinskis, v. s. J. Alkis, R. Šova, ps. M. Šiušelis ir visa eilė skautų bei jaunimo vadovų, paruošdami lituanistinę programą ir ją pravesdami, įdėjo daug širdies ir darbo. Džiugu buvo atsivėlinant girdėti — ačiū ir sudie tik viena, lietuviška kalba. Tai didelis jaunimo žingsnis pirmyn.

Kaip būtų miela, kad grįžus, kolonijose vadovai stengtųsi sudaryti lituanistinius būrelius, lituanistinį jaunimo branduolį ir pradėti darbą testų toliau.

Stovyklautojų vardu širdingai dėkoju Jo Ekselencijai vyskupui A. Deksnui, Lietuvos Atstovui V. Balickui, Los Angeles „Spindulio“ vadovui O. Razutienai, jaunajam atžalynui, Studijų Savaitės dalyviams, dvasiškijai, Sodybos vedėjams J. B. Snabaičiams, v. s. J. Alkiui, kun. V. Kamačiui, kun. A. Putcei, prof. T. Venclovai, J. I. Press, dr. J. Pilcher, Gabijai Juozapavičiutei (Kanada), R. Ewlastietyte (JAV), ps. M. Šiušeliui (V. Vokietija), V. O'Brien, M. Cornish, S. Dobbs, K. Markevičiutei, A. Drazytei, A. Vilčinskui, Vymeriams, B. Butrimui, A. M. Tirevičiams, A. I. Gerdžiūnams, E. Šovai, N. Pilcher, R. Šovai, A. Pranskūniui, M. Galvanauškiei, „Europos Lietuvio“ redakcijai ir administracijai, B. Daunorai, P. Tričiui ir visuomenei. Tik jūsų visų paramos ir talcos dėka, galėjome didesnio masto stovyklą suorganizuoti ir ją praveisti. Skautiškas ačiū visoms ir visiems.

Budžiū.

v. s. J. Maslauskas, stovyklos viršininkas

**UŽSISAKYKITE IR DRAUGUS
PARAGINKITE UŽSISAKYTI
VIENETELI LAISVOJE EUROPOJE
LIETUVISKĄ SAVAITRAŠTĮ —
„EUROPOS LIETUVI“**

vilniečių, „susirenka žmonių, kaip į Stalino laidotuves“. Tokie apsilankymai gerina tautos savijautą ir yra naudingi pačiai išsivijai. Tai reikia mažinti su tuo susijusias neigiamas — pvz., vengti neįsimintingų pasisakymų „Gimtajame krašte“.

T. Venclovos pozicija: ne per nepriklusomybę ir laisvėjimą, o per laisvėjimą į nepriklusomybę. Žmogaus teisių net vardan kilmąs tikslu negalima suspenduoti, nes jų laikinas suvaržymas visada linkęs versti amžinu. Todėl, jo manymu, šiandien žmogaus teisės yra pirmoji ir svarbiausioji problema.

Europos Lietuvių Kronika

AUKOS

Lietuviškajai spaudai paremti aukos:
E. ir V. Vilkutaičiai (Vokietija) — 105 DM, V. Mamaitis (JAV) — 20 dol., dr. V. A. Ralsys — 14.50 sv., P. Girmis — 4.00 sv., P. Leškevičius — 2.00 sv., J. Bačiūnas — 1.50 sv., P. Pajaujis — 1.50 sv., P. Ebrauskis — 0.50 sv., dr. J. Pečiūnaitis — 5.00 sv. (ir 10.00 sv. — L. Namams ir Sodybai), Toleikis — 5.00 sv.
Tautos Fondui aukos:
B. Williams — 10.00 sv., J. Struoginis — 5.00 sv., D. Dainauskas (vietoje vainiko ant E. Ignaitienės kapo) — 5.00 sv.

AUKOS STUDIJŲ SAVAITĖ

Studijų Savaitės fondą parėmė:
Alina Grinienė — 200 svarų sterlingų, O. Linderienė, Bern, — 30 sv., dr. K. Valteris — 25 sv., V. Vilkutaitis — 10 sv., J. Stasiulienė, Zuerich, — 10 sv., Jadvyga Kuncaitienė — 30 dol., dr. jur. A. Loew — 200 DM, kun. J. Tautkevičius — 100 DM.
Irena Naudžiūnaitė-Joerg apmokėjo kito Studijų Savaitės dalyvio išlaidas.
Už aukas ir paramą nuoširdžiai dėkoja Studijų Savaitės Rengti komitetas

NESUMOKEJUSIEMS MOKESCIO

Londoniečiai, kurie klausėsi Studijų Savaitės paskaitų, dalyvavo pramogose, ar maitinosi bendrabučio valgykloje, nesumokėję jokio mokesčio, prašomi „E. Lietuviųje“ skelbtą mokesčių sumokėti Studijų Savaitės Rengti komitetui.
Čekius bei pašto orderius prašoma adresuoti: Committee for Lithuanian Study Week, 2, Ladbroke Gardens, London, W11 2PT.

PADEKA

Studijų Savaitės Rengti komitetas nuoširdžiai dėkoja:

J. ir O. Bendoriams už jaukią globą, suteiktą vienam prieš laiką atvykusiam dalyviui,
Šv. Kazimiero klubui už priėmimą ir svetainės šeiminiškumą už sumuštinis ir arbatą,
Liet. Namų vedėjui K. Makūnui už atvykusiųjų globą ir Lietuvos Namuose vakarienės paruošimą,
L. Sodybos vedėjams J. ir B. Snabaičiams už vakarienės paruošimą visiems Studijų Savaitės dalyviams, atsilankiusiems Sodyboje,
dviems policininkams už atvykusios iš užsienio Londono paklydusios lietuvaitės pristatymą į Studijų Savaitės vietą automobilio (25 km) nemokamai ir su šypsena.
Be to, komitetas dėkoja visiems kitiems londoniečiams, kurie bet kokių būdu prisidėjo prie Studijų Savaitės pasisekimo.

DBLS CENTRO VALDYBOS PIRMINKAS PAKITĖ ADRESĄ

Jaras Alkis, DBLS centro valdybos pirminkas pakeitė savo gyvenamąją vietą. Visus laiškus ir DBLS-gai skirtą korespondenciją iki atskiro pranešimo prašoma siųsti į Lietuvos Namus — Lithuanian House
2 Ladbroke Gardens, W. 11 2PT

EGLE JUDVALKYTĖS POETINĖ VAKARONĖ

Tuo po Studijų savaitės, rugpičio 8 d. poetė ir rašytoja Eglė Judvalkytė L. Namuose suruošė literatūrinę vakaronę — būreliai susirinkusių tautiečių paskaitė savo kūrybą.

PADEKA

Prieš penkiolika metų man su šeima persikėlus nuolatiniame apsigyvenime į JAV, šiais metais turėjau malonią progą vėl lankytis Londone. Buvo miela sutikti senus draugus bei pažįstamus ir patirti nuoširdų vaišingumą. Jų dėka mano viešnagė Britanijos sostinėje ir Lietuvių Sodyboje buvo miela ir maloni, palikdama neužmirštamus prisiminimus. Apleidamas Londoną, aš nuoširdžiai dėkoju mane priėmusiems, vaišiniusiems, sveikintiems gimtadinio proga, ir surengusiems sutikimo bei išleistuvių pobūviui, šioms mano prieteliams: J. ir R. Ebrauskis, M. Bajorinai, St. Bosikiui, V. ir J. Černiams, Lietuvių parapijos chorui, J. Lūžai, K. Makūnui, V. ir Z. Jurams, El. ir J. Snabaičiams, M. ir J. Paruliams, T. Vidugiriui, J. ir V. Zdanavičiams ir A. Žukauskui.
Jūsų parodytas man nuoširdumas bus ilgai neužmirštas. Dar kartą Ačiū visiems.
V. Mamaitis

T. VENCLOVA L. NAMUOSE

Rugpičio 10 d. prieššvęsdamas į JAV Tomas Venclova dar kartą buvo apsilankęs L. Namuose ir ten susirinkusiam gana gausiam lietuvių būriui papasakojo apie vadinamąją Helsinkio grupę Lietuvoje. Atsakydamas į dalyvių klausimus,

jis išskėlė daug idomių įvykių ir paryškino kai kurias lietuviškojo gyvenimo smulkmenas.

Kadangi dauguma jo minėtų dalykų pasikartos vėliau spausdinamoje Studijų Savaitėje skaitytoje paskaitoje ar dialoge su dr. A. Stromu, tai čia plačiau prie jo pranešimo nebesustojama.

Baigdamas jaukų ir nuoširdų pasikalbėjimą ir atsisveikindamas su Londono lietuviais, T. Venclova dar padėkdamas savo eilėraštį „Dialogas žiemą“ ir G. K. Chestertono „Drakoną“.

Ta proga primintina, kad būdamas Londone, T. Venclova kalbėjosi su kai kuriais britų spaudos atstovais ir porą kartų buvo susitikęs BBC užsienio skyriaus korespondentus. Be to, jis aplankė Londone gyvenančius pažįstamus disidentus, apžiūrėjo miesto žymybes, buvo nuvykęs net į Cambridge ir Oxfordą ir suruošė konferenciją egzilių spaudos atstovams.

NAUJIEJI PRENUMERATORIAI

Studijų savaitės metu „Europos Lietuvių“ užsiprenumeravo šie nauji skaitytojai: V. Vilkutaitis, R. Landas, dr. A. Veigel-Plechavičiūtė, Nerija Linkevičiūtė, S. Vitkus, Tony Curson.

DR. A. STROMO KELIONĖS

Studijų Savaitėje dalyvavęs dr. A. Stromas tiesiai iš Londono išvyko su paskaitomis į Europą. Rugpičio 10-20 d. d. jis dalyvavo Caux (Šveicarija) tarptautinėje konferencijoje pasaulėtvarkos problemų klausimais. Rugpičio 20 d. — paskaita Zueriche. Rugpičio 21-27 d. d. — Muenchene (Radio Liberte); rugpičio 28 d. — paskaita Vokietijoje; rugpičio 29-31 d. d. Paryžiuje, darbas Radio „Liberty“, Paryžiaus disidentų grupės posėdžiai. Rugsėjo 1-5 d. d. vėl Caux konferencija jaunimo veiklos klausimais. Tos pačios dienos vakare grįžta atgal į Londoną.

LONDONAS

MANCHESTERIEČIAI ATVYKSTA Į LONDONĄ

L. V. S. Manchesterio skyrius rugpičio 27-28 dienomis bus Sporto ir Socialinio klubo svečiai. Jie tikisi aplankyti ir kitas lietuviškas institucijas Londone.

Rugpičio 27 d. vakare rengiamas šeimyninis susitikimo pobūvis su Manchesterio svečiais. Londoniečiai kviečiami dalyvauti pobūvyje ir sau vietas užsisakyti pas parengimų sekcijos vedėją Joną Parulį (telefonas 550-3545) iš anksto. O kas norėtų pasiimti svečių nakvynę, prašomi kreiptis į Igną Dailidę (telef. 980-7463) arba S. Kasparą (telef. 980-8159). Sekmadienį, rugpičio 28 d. 11 val. pamaldos lietuvių bažnyčioje, dalyvaujant Manchesterio svečiams, o pavakaryje svečių išleistuvės.

IV-TOJO PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO RENGIMO KOMISIJS PASITARIMAS

24-tosios Studijų Savaitės proga liepos 6 d. įvyko kelias valandas trukęs posėdis, kuriame buvo aptartas pagrindiniai Jaunimo Kongreso rengimo planai: laikas, vieta, finansai.

Posėdyje dalyvavo kongreso rengimo komiteto nariai: A. Šmitas, K. Ivinskis, A. Hermanas, V. J. Damijonaitis, V. Ebrauskis, R. Šileris ir A. Vilčinskis. Be to, dar dalyvavo posėdyje R. ir K. Pauliukevičiūtės, Eglė Judvalkytė, Sigita Kondrataitė, J. Čeginskaitė, Rusnė Baltrušaitytė, Nerija Linkevičiūtė, Gabija Juozapavičiūtė, D. Juozapavičiūtė, S. Kasparas ir J. Alkis.

Smulkesnis šio posėdžio aprašymas bus paskelbtas vėliau.

A. A. EDVARDAS-EDIS ALENKEVICIUS

Liepos 16 d. po ilgos ir sunkios vėžio ligos mirė Edvardas-Edis Alenkevičius, 61 metų amžiaus.

Palaidotas liepos 25 dieną švento Patriko kapinėse.

Paliko nuliūdusią žmoną Konstanciją (Kalinauskaitę), sūnus Edvardą ir Vincą ir dukterį Joana.

SUSITIKIMAS SU ANTANU RAGAUSKU

Liepos 30 dienos vakare Londono lietuvių, vadovaujami K. Blažio ir S. Kaladinskio surengė savo buvusiam bendradarbiui vakarienei, JAV aviacijos kapelionas pulk. J. Meškėnas palaimino status. Vakarienės metu kalbėjo P. Mašalaitis, V. Zdanavičius, S. Kasparas, J. Vikanis, K. Blažys, Jonas Balčiūnas iš Toronto, Jonas Žilys iš Bradfordo ir pulk. kun. J. Meškėnas. Antanas Ragauskas pasidalijo išpuoštais iš JAV ir Lietuvos, nes grįždamas iš jos sustojo Londone. Vėliau dar atsi-

lankė buvusi londonietė G. Apanavičienė su savo mamyte.

Vakariene paruošė ir status gražiai papuošė K. Urbonienė ir M. Vikanienė su talkininkėmis.

MIRĖ ANTANAS BERNOTAS

Liepos 29 d. anksti rytą mirė ilgą laiką negalavęs Antanas Bernotas, gimęs 1906 m. birželio 13 d., Dičiūnų kaime, Pušaloto parapijoje.

Karinę prievolę atlikęs 1927-28 metais pirmajame gusarų pulke, vėliau tarnavo raitosios policijos dalinyje Kaune. Atvyko į Angliją 1947 m. pavasarį. Gyveno Ewerby, Wigsley, Derby ir pagaliau Londone. Mėgo daug skaityti, rėmė lietuviškąją spaudą ir organizacijas.

Neturėdamas Anglijoje giminių, buvo susidaręs gana platų draugų būrį, kurie gausiai dalyvavo jo laidotuvių rugpičio 9 dieną. Laidotuvių pamaldas atliko kun. J. Sakevičius, MIC. Palaidotas Šv. Patriko kapinėse, lietuvių skyriuje. Vladas Daukis visų vardu atsisveikino prie velionio kapo.

Laidotuviams rūpinosi S. Kasparas ir V. Šlaitas. Po laidotuvių buvo užkandžiai Sporto ir Socialinio klubo salėje, kuriuos paruošė A. Putnienė ir A. Kasparienė.

Mielas Antanai, išsėkį po savo darbų lietuviškai bendruomenei, ir tegu Dievas Tau už tai atlygina amžinajame gyvenime.

S. Kasparas

MANCHESTERIS

MIRĖ J. IVANAUSKAS

Liepos 26 d. nuo plaučių vėžio mirė Juozas Ivanauskas, nespėjęs sulaukti pilnų 59 metų.

Velionis gimė 1918 m. rugsėjo 8 d. Lapeilonių kaime, Stakdiškių vs., Alytaus aps. Ten augo ir mokėsi. Džukus. Iš profesijos ūkininkas. Karo galo sulaukė būdamas prie ginklo. Po karo buvo Belgijoje belaisvių stovykloje. Vėliau gyveno V. Vokietijoje įvairiose liet. stovyklose. 1947 m. atvyko į Angliją. Pradžioje dirbo žemės ūkyje, tekstilėje, anglių kasykloje, galiausiai gumos fabrike, kur išdirbo 10 metų. Apsivedė 1949 metais. Žmona žemaitė ir kartu kauniečių. Šeimos nesusilaukė. Išgijo savo namą, kuriame ir gyveno. Sirgo ilgesnį laiką. Gydytojai laikė jo ligos nepastebėjimo, o pastebėjus, buvo per vėlu ką nors daryti. Priklausė socialdemokratams, lietuvių klubui. Mėgo lietuviškąją spaudą. Paliko 200 lietuviškų knygų, kurios bus atiduotos M. L. S. klubo bibliotekai.

Palaidotas rugpičio 8 d. Oldhamo kapinėse, šeimos kape. Laidotuviuose dalyvavo 53 žmonės iš plačios apylinkės. Jų tarpe buvo ir anglų. Karstą lydėjo 13 mašinų. Žmonės sunėšė 23 vainikus ir puokštes gėlių. Po laidotuvių velionio žmona dalyviams savo namuose surengė gražią arbatėlę.

Liko liūdinti žmona ir dvi seserys bei giminės Lietuvoje. Turėjo du jaunesnius brolius, kurie abu jau yra mirę. Tėvas mirė sulaukęs vos 36 m. amžiaus.

Tegu Tau, Juozai, būna lengva Anglijos žemė, kur praleidai didžiąją savo gyvenimo dalį.

O. Ivanauskienę liūdesio valandoje visi giliai užjaučiame ir kartu liūdime.
A. P-kis

HALIFAXAS

A. A. JUOZAS PAUKSTA

Rugpičio 2 d. Halifaxo kapinėse susirinko būrelis lietuvių su savo kapelionu palaidoti a. a. J. Paukštos palaikus. Po atitinkamų apeigų k. kapelionas atsisveikino visų vardu su velioniu, prisimindamas sunkų jo gyvenimo kelią ir vidinę depresiją, lydėjusią jį paskutinių metų bėgyje.

A. a. Juozas Pauksta gimė prieš 67 metus apie Ignaliną, kurios rajone, Triburčių kaime, tebegyvena jo brolis Jeronimas ir sesuo Liudvika. Antra jo sesuo, vardu Bronė, gyvena ištėkėjusi Latvijoje.

Karo ištumtas atsidūręs Vokietijoje, atkeliavo į Angliją ir, nuo žemės ūkio darbų atsipalaidavęs, išsikūrė Halifaxe. Įsitaisęs namelį, mėgino sukurti šeimos židinį, tačiau mėginimas nepavyko. Amžiaus pabaigoje pradėjo negalauti ir kelis kartus gulėjo ligoninėje. Čia jį lankė pažįstami, o kun. kapelionas aprūpino šv. Sakramentais. Grįžęs namo, nerūmavo, daug rūpinosi, blaškėsi. Liepos 3 d. neprisišaukęs jo vakarienei, lietuvis nuomininkas užkopė į jo miegamąjį ir rado jį palubėje pakibusį. Nors stengėsi gelbėti, bet buvo per vėlu.

Velionis buvo tylus, užsidaręs, truputį nuošalus, tačiau nevengė draugų ir mėgo pats vieną kitą aplankyti. Galėdamas, lankė bažnyčią. Buvo nuoširdus, draugiškas ir paslaugus. Tegu Viešpats būna jam atlaides amžinybėje!

ŠVEICARIJA

SKAMBINS ČIURLONIO KŪRYBA

Šveicarijoje, Tessine, gyvenanti pianistė Ida Krehm, didžiai vertinanti kompozitoriaus M. Čiurlonio kūrybą, dalyvavo šių metų tarptautiniame muzikos festivalyje Orvieto mieste, Italijoje. Jos koncertas paskirtas rugpičio 22 d., Teatro Mancinelli salėje. Be Scarlatti, Schuberto ir Rachmaninovo kūrinių, pianistė skambins Čiurlonio preliudijas.

Orvieto tarptautinis muzikos festivalis prasidėjo rugpičio 7 d. ir truks iki rugpičio 28 d.

BRADFORDAS

MIRĖ ELENA IGNAITIENĖ

Rugpičio 1 d. naktį, netikėtai išūtkta širdies smūgio, staiga numirė Elena Ignaitienė, ilgamečio mokytojo ir neuilstamo veikėjo Viktoro Ignaičio žmona.

Velionė gimė 1903 m. lapkričio 9 d. Jurkšų km., Paežerių vs., Vilkaviškio apskr. pasiturinčių ūkininkų Mičiūlių šeimoje. Baigusi pradžios mokyklą, įstojo į Vilkaviškio gimnaziją, kurioje baigė keturias klases. Būdamas šeimoje jauniauusia, grįžo į namus paveldėti ūkio, besidriekiančio bemaž ant Šešupės kranto. 1928 m. birželio 28 d. ištėkėjo už mokyto. V. Ignaičio, nuo kurio tikrai laikinai buvo atskirta 1941 m., laimingų būdu pabėgusi nuo biržinių trėminių: abiems reikėjo atskirti slapstytis, kad nebūtų ištremti už gilią Tėvynės meilę ir visuomeninę veiklą. Visą laiką talkininkaudama vyrui šakotose darbo vagose, buvo įsijungusi į šaulių veiklą, negalėdama pastangų sugyventi tos Sąjungos darbuote.

Karo audra Elena su vyru nubloškė į Vokietiją, o iš ten 1947 m. į Angliją. Į Bradfordą atsikėlė 1951 m. Čia abu bendromis pastangomis įsikūrė erdviuose ir meniškai sutvarkytuose namuose, kurie visuomet buvo atviri įvairiems posėdžiams, veiklos planavimui, pasitarimui.

Velionė buvo ramaus būdo, tyli, gerai įsijaučianti ir suprantanti kitų rūpesčius ir vargas. Kaip geroji namų dvasia jautriu nuoširdumu, vaišingumu ir mokėjimu išlausyti vidinę šilumą apgaubdavo dažnus svečius ir pakeleivius. Giliai susitelkusi dalyvaudavo, jei tik sveikata leido, lietuviškose pamaldose ir visuomet su vyru atvykdavo į minėjimus, kultūrinius parengimus, įvairias sukaules. Jos kultūriniais sugebėjimais gėrėjosi jautriu nuoširdumu priimami ir globojami garbingi svečiai — mūsų vyskupas, Lietuvos pasiuntinys ir centro atstovai, rašytojai, vietos ir kaimyninių kolonijų veikėjai, valkių tėvai ir k.

Sunki liga mėgino jos jėgas ir kantrybę ne vienierius metus. Pati ligindamasi gydytojų priežiūroje, gal. sesers uolumo slaugė ir prižiūrėjo ne kartą nusilpusį savo vyrą, kol Viešpats tylią naktį pašaukė pas save amžino poilsio.

Velionės laidotuvių buvo rugpičio 8 d. Šv. Onos bažnyčioje susirinko daugybė žmonių, atskubėjusių iš plačių apylinkių į pagerbimą. Liūdnieks vargonų akordams aidint, gaudžiai plaukė T. I. Dickinson „Dies irae“ giesmė. Kun. J. Kuzmickis šaukėsi Dievo palaimos ne tik šv. Mišių aukos maldomis, bet ir išpuodingu „Libera me“ šauksmu, atsisveikinimo pamoksle išskėlęs velionės spinduliuojančius būdo bruožus.

Po gedulingų pamaldų liūdna eisena nusitęsė į kapines. Jų koplyčioje atlikus laidotuvių apeigas ir pabarščius iš Lietuvos atsiųztu smėliu, kurį parūpino iš Kanados atvykęs vyro brolis Vincas Ignaitis, visi sugiedoję „Viešpatie Angėla“ ir taip dažnai jos girdėtą „Marija, Marija“ giesmę. Liūdnei aidint laidotuvių muzikos aidams, tarsi netikėdami, kad Mirties angelas išsivedė neužmirštamą Elena, apsišarąję skirstėsi laidotuvių dalyviai.

Velionė buvo gražiai pagerbta priėmimo metu Vyčio klube. Geroms šeiminiškoms vaišinant gausiai susirinkusius, Vikt. Ignaičiui ir jo broliui Vincui užuojautą reikė klubo vardu J. Adomonis, Manchesterio skyriaus, klubo, „Budėkime“ ir biuletenio vardu — D. Dainauskas, Bradfordo skyriaus ir visų lietuvių vardu — Alf. Gudas, o taipgi V. Čapas ir kun. kapelionas, ryškindami velionės kilnų asmenį ir spinduliuojančią asmenybę.

Amžiną atilsį duok a. a. Elenos sielai, Viešpatie!

J. K.

SVEČIAI IŠ KANADOS

Prieš 7 metus išvykę iš Bradfordo į Kanadą, Jonas Balčiūnas su žmona Irena vėl grįžo aplankyti savo draugų ir pažįstamų. Tris atostogų savaites praleido daugiausia Bradfordo ir apylinkėse, bet pasiekė rytinius ir vakarinius šios salos krantus. Lankėsi Manchesterio ir Londono Sporto ir Soc. klubuose, kur buvo gražiai priimti.

Irena meno mėgėja ir kiekviena proga lankėsi meno galerijose ir muziejuose. Pagrindinė jų sustojimo vieta buvo Bradfordo pas vaišingus žalius, o prieš išvykstant, Vyčio klube surengtos išleistuvės.

Ilgą laiką Bradfordo gyvenęs J. Balčiūnas buvo labai paslaugus irėjo atsakingas pareigas Vyčio klubo valdyboje. Praėjusių metų pabaigoje iš Kanados atsuntė 50 dolerių vietiniams pensininkams, o dabar dar 50 svarų pridėjo pensininkų pagerbimui surengti ateinančių švenčių proga. Tai labai retas ir, tur būt, pirmas toks nuoširdumo pavyzdys!

Išskrido į Kanadą rugpičio 8 d. Taip pat iš Kanados apsilankė prieš 11 metų išvykęs iš Bradfordo Antanas Šergalis. Išvyko jaunas ir lieknas, o grįžti surendęs ir smarkiai papildinęs. Patenkintas ten Kanadoje ir jaučiasi tvirtai atsistojęs ant savo kojų. Čia, išsinešumojęs automobiliu, visas dvi atostogų savaites praleido lankydamas Bradfordo apylinkėse savo draugus ir pažįstamus.

Šergalių šeima, tėvai (tėvas mirė Kanadoje) ir sūnus Jurgis ir Antanas ir sesuo Onutė (Peleckienė) buvo labai populiari Bradfordo. Dabar, Antanui išvyks-

tant, Vyčio klube surengta išleistuvės ir įteikta dovanėlė.

A. Bučys

KEIGHLEY

A. A. KAZYS SIMOLIUNAS

Po ilgos ir varginančios širdies ligos liepos 26 d. staiga mirė Kazys Simoliūnas. Gimęs 1919 m. vasario 8 d. netoli Biržų ir tik pradėjęs savarankišką gyvenimą, Kazys karo metu pasitraukė į Vokietiją, o iš ten 1949 m. emigravo į Angliją. 1957 m. įsikūrė Keighley ir vedęs Mortą Lozoravaite, rūpinosi savo nameliais, taip mėgiamu daržu, o taipgi negausių lietuvių veikla.

Buvo ramaus būdo, draugiškas ir paslaugus. Ilgą laiką talkininkavo lietuvių kun. kapelionui, vedžiodamas pas lietuvių ir rūpindamasis jų reikalais. Širdies ligai vis labiau varginant, kelerius metus nedirbo, bet iškėlė galėdamas bendravo su pažįstamais bei kaimynais, nenujaušdamas, kad taip netikėtai reikės iškeliauti į amžinybę.

Keighley Šv. Onos bažnyčioje kun. J. Kuzmickis aukoją gedulingų šv. Mišių auką liepos 29 d., dalyvaujant beveik visiems vietos lietuviams. Palydėjęs velionį į jo pasirinktas kapines, visų vardu su juo atsisveikino, suminėjęs a. a. Kazio įjautrų būdą, pareigingumą, o taipgi stiprią Tėvynės meilę.

Ilsėkis ramybėje, daug kentėjęs Kazy!

SKOTIJA

NAUJAS KAPAS SELKIRKE

Šių metų liepos 27 d. staiga, ištiktas širdise smūgio, mirė Jurgis Jonkaitis, sulaukęs 70 m. amžiaus.

Velionis buvo draugiškas ir linksmo būdo, tad į paskutinę kelionę palydėti susirinko nemažas būrys žmonių. Gailla, lietuvių buvo nedaug, nes arti jų mažai yra, o kurie gyvena toliau, sužinojo per vėlai. Jurgis į Skotiją atvyko 1947 m. Pradžioje dirbo žemės ūkyje, o vėliau darbą susirado tekstilėje, kur išdirbo ligi pensijos. Gyveno nuosavame bute. Buvo kilęs nuo Gižų, Vilkaviškio aps.

Paliko liūdinčią žmoną Sofiją. Jurgi, ilsėkis ramiai šaltoje Skotijos žemėje.
J. K.

„MANO ŽMONA TIK NORI BŪTI SU MANIM“ A. JURGUTIS

1939 m. rugpičio 23 ir rugsėjo 28 d. nacinės Vokietijos Ribbentropas ir komunistinės Rusijos Molotovas pasirašė slapto protokolus. Susitarta pasidalinti Lietuvą, Latviją, Estiją ir Lenkiją. Imperialistinės jėgos, bet ne teisingumas ir teisė laisvai ir nepriklausomai gyventi, lėmė šių valstybių ateitį.

Neužlugo prasidėjęs Antrasis pasaulinis karas milijonus vokiečių ir rusų klaikiose kančiose palaidojo. Dviejų imperialistų karinė avantiūra palaidojo ir kitų tautų milijonus. Nacinė Vokietija nugalėta ir padalinta. Jos įpėdinė, Vakarų Vokietija, net po 33 metų karui pasiūlė, skaudžiai junta nacių žiaurumo pasekmes.

Komunistinė Rusija okupavo Lietuvą, Latviją, Estiją, dalį Lenkijos, Rumunijos. Rusina, naikina jos gyventojus. Išnaikino Rytų Prūsijos — Mažosios Lietuvos gyventojus, kurių didžioji dalis buvo mūsų tautos vaikai.

Okupuotoje Lietuvoje Stalino įpėdiniai ir dabar tūkstančius mūsų tautiečių laiko kalėjimuose, lageriuose ir tremtyje. Tačiau blogai yra ne vien šiems kankiniams. Mūsų tauta neturi, pasakytume, ne mažų žmogaus teisių: judėjimo laisvės, šeimos narių bendro gyvenimo teisės. Komunistinių kraštų: Lenkijos, Rumunijos, Jugoslavijos ir kt. gyventojai tūkstančiais lanko vieni kitus. Vyksta į Vakarus, prima svečius iš Vakarų. Tik komunistinė Rusija vos vieną kitą išleidžia. Tik ji beprasmiškai naikina savo aukas. Prisimena Lietuvos nepriklausomybės palaimą. Tada važiuoja kur kas norėjo. Mažutė Lietuva dėl to nesugriuvo. Nesugriūtų nė Rusija. Tai beprasmiškas lietuvių kankinimas. (ELTA)

LEIGH

PADEKA

Nuoširdžią padėką reiškia DBLS Leigh skyriaus sekretoriui J. Pilipavičiui, D. Stephens, J. Damaševičiui už dovaną. Ypatingą padėką kun. V. Kamaičiui ir visiems draugams bei pažįstamiems, kurie mane ligoninėje lankė ir užjautė. Taip pat už atvirutes ir linkėjimus.

Juozas Vasiliauskas

LIETUVISKOS PAMALDOS

BRADFORD — rugsėjo 4 d., 12.30 val.: Šv. Mišios už Tautos Patriarchą ir Rektorių prel. J. Maironį Mačiulį.

LEEDSE — rugsėjo 11 d., 3 val. p. p.: Šv. Mišių auka už a. a. Konstanciją Jakimavičienę.

BRADFORD — rugsėjo 18 d., 12.30 val. MANCHESTERIS — rugpičio 28 d., 11 val., Lietuvių Namuose.

ECCLIS — rugsėjo 11 d., 12.15 val. NOTTINGHAME — rugpičio 28 d., 11.15 val., Lietuvių Židinyje. Julius ir Stefanijos Matuskų 50 metų moterys tės sukakties apeigos.